Ազգ
Azg
15 ԱՊՐԻԼ 2005 ՈՒՐԲԱԹ 67 (3233)

Որդեկորույս մայրերի մտահոգությունը

Արցախյան ազատամարտում զոհվածների մի խումբ կանայք եւ մայրեր երեկ «Ազդակ» ակումբում իրենց մտահոգությունն էին ներկայացնում անվտանգության գոտու մի շարք տարածքներ Ադրբեջանին վերադարձնելու հեռանկարի վերաբերյալ: «Արյունով ազատագրված հողն ո՞ւմ մեջ տանք, ժողովուրդ: Չենք վախենում պատերազմից, թիկունք ե՛նք ուզում, մենք այդ թիկունքն ենք», համոզում էր զոհվածի այրի Շուշանիկ Աբրահամյանը: Պատերազմը, ինչպես սատանան, այնքան սարսափելի չէ, որքան անունը»: Իբրեւ ապացույց տկն Աբրահամյանը խոսում էր պատերազմի տարիներին ժողովրդի փոխվստահության, կողքինի հանդեպ շատ ավելի մեծ հոգատարության մասին:

Զոհված ազատամարտիկի մայր Գոհար Կարապետյանը չէր պատկերացնում, թե ով կարող է խոսել հողերը տալու մասին՝ նախագա՞հը, պաշտպանության նախարա՞րը, ովքեր առաջին օրից մասնակցել են պատերազմին: «Ճիշտ է, պատերազմից շատերն են վախենում, բայց եթե այն մեզ կրկին պարտադրվի, բոլորս պատրաստ ենք», ասաց նա:

Ներկաները չէին հավատում, թե մի թիզ հող կտանք թշնամուն: «Եթե հողը հետ են տալիս, թող մեր որդիներին էլ հետ տան: Եթե մեկը հնարավոր չէ, ուրեմն հնարավոր չէ նաեւ մյուսը», ասում են մայրերը:

Թ. Մ.

Իշխանությունը սեւ ու հնացած տեխնոլոգիաներ է կիրառում

Նախընթաց օրը հանրային հեռուստատեսության առաջին ալիքով այդպես էլ հասարակությանը չհաջողվեց դիտել խորհրդարանի հայտարարությունների ժամի տեսագրությունը: Կապը խափանվել (՞) էր, եւ հայտարարություններ անող պատգամավորների ձայնն ընդհանրապես չէր լսվում:

Ընդդիմության կազմակերպած համաժողովը, ինչպես եւ դրան նախորդած խորհրդարանական հայտարարություններն ապացուցեցին, որ ապրիլի 12-ի տարեկից հետ կապված ընդդիմության նախաձեռնած միջոցառումներն այնքան էլ սարսափելի ու վտանգավոր չեն, որ այսքան խուճապահար անեն իշխանության ներկայացուցիչներին: Զնայած նիստը տապալելու համար կոալիցիան բավական ջանքեր էր գործադրել, այնուամենայնիվ, քվորում մի կերպ ապահովվեց, եւ հայտարարությունները հնչեցին: Ընդ որում 18 հերթագրվածներից ընդամենը 8-ն էին ընդդիմության ներկայացուցիչներ: Այդ հայտարարություններն արտառոց ոչինչ չէին պարունակում, նույն բառաֆոնդով ու մեղադրանքներով ընդդիմադիր պատգամավորները կրկնեցին այն, ինչ հարյուր անգամ ասել էին: Իսկ խոսքը, եթե նույնիսկ բարձրագույն ճշմարտություն է, բազմիցս անգամ կրկնելուց ե՛ւ արժեքը, ե՛ւ ներգործությունն է կորցնում:

Այնպես որ, հեռուստահաղորդման կապը խափանելով, սկզբից մինչեւ վերջ ձայնային խոսանով փողարկելով հայտարարությունները, իշխանության հակաքարոզչության պատասխանատուները արջի ծառայություն մատուցեցին նրան: Իհարկե, կարելի է ասել, որ խափանման պատճառներն իսկապես տեխնիկական էին, սակայն նախորդած իրադարձությունների տրամաբանությունը եւս ապացուցում է (անմիջապես ապրիլի 12-ի օրը հանրապետության նախագահի համալսարան կատարած այցի հեռարձակումը բոլոր հեռուստաալիքներով), որ, ինչպես պնդում են ընդդիմադիրները, իշխանությունները լեգիտիմության, դրան գումարած նաեւ ապրիլի 12-ի քարոզչով են շարունակում տառապել:

Նման կարգի տեխնոլոգիաներով հոգեբանական հակազդեցության սկզբունքով, բացառապես հակառակ արդյունքի կարող է հանգել, նրան, ինչին ձգտում են, ի դեպ, ընդդիմադիրները:

Կ. Գ.

AMNESTY INTERNATIONAL

«Միջազգային ներումը» խորապես մտահոգված է Հասարակածային Գվինեայի բանտարկյալների ճակատագրով

Նրանց թվում են Հայաստանի քաղաքացի 6 օդաչուներ

Միջազգային հեղինակավոր կազմակերպությունները շարունակում են հետեւել եւ խոր մտահոգություն հայտնել Հասարակածային Գվինեայի «Սեւ լողափ» բանտում պահվող առնվազն 70 բանտարկյալների ճակատագրի համար: «Միջազգային ներում» կազմակերպությունը երեկ տարածած հաղորդագրությամբ նշում է, որ վերջին 6 շաբաթներին բանտարկյալների պայմանները վատթարացել են: Հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ բանտում պահվում են 11 երկրների քաղաքացիներ, որոնց նկատմամբ դատավարությունը եղել է անարդար, իսկ Հասարակածային Գվինեայի բանտարկյալները ձերբակալվել եւ բանտարկվել են առանց դատական եզրակացության կամ մեղադրանքի:

«Միջազգային ներման» Աֆրիկայի ծրագրի տնօրենը խիստ մտահոգություն է հայտնել այն առնչությամբ, որ «Սեւ լողափի» բանտարկյալները չափազանց տկարացել եւ հյուծվել են կտտանքների ու խրոնիկ հիվանդությունների պատճառով: Կազմակերպությունը կրկին Հասարակածային Գվինեայի իշխանություններին հորդորել է բանտարկյալներին անհապաղ տրամադրել կանոնավոր սնունդ, բուժօգնություն, ինչպես նաեւ բանտարկյալների ձեռքերն ու ոտքերն ազատել շղթաներից:

Հիշեցնենք, որ Մալաբոյի տխրահռչակ «Սեւ լողափ» բանտում են պահվում Հայաստանի քաղաքացի 6 օդաչուներ, ովքեր ձերբակալվել եւ դատապարտվել էին 14-24 տարվա բանտարկության Հասարակածային Գվինեայի նախագահի դեմ պետական հեղաշրջման փորձ իրականացնելու կեղծ մեղադրանքով:

Հայաստանի իշխանությունները եւ Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախագահ Արա Աբրահամյանը բանտարկված հայ օդաչուներին Հայաստան վերադարձնելու նպատակով տարբեր հանդիպումներ են ունենում Հասարակածային Գվինեայի իշխանությունների հետ: Ընդամենը մի քանի օր առաջ Աբրահամյանին հաջողվել էր 500-ական դոլար ուղարկել օդաչուներից յուրաքանչյուրին եւ ապահովել նրանց բժշկական օգնությունը:

Ավելի վաղ՝ այս տարվա փետրվարին աֆրիկյան բռնապետական այդ երկիր էր մեկնել Հայաստանի արտգործնախարարը: Մեր ունեցած տեղեկություններով, Վարդան Օսկանյանը եւս տարաբախտ հայ օդաչուներին ֆինանսական օգնություն էր ցույց տվել:

Դուբնայի միջուկային ինստիտուտի նոր տնօրենն է Ալեքսեյ Սիսակյանը

Դուբնայում գործող Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի (ՄՀՄԻ) անդամ պետությունների (որոնց մեջ է Հայաստանը) կառավարությունների լիազոր ներկայացուցիչների կոմիտեի նիստում այդ միջազգային միջկառավարական գիտական կազմակերպության տնօրեն է ընտրվել պրոֆեսոր Ալեքսեյ Նորայրի Սիսակյանը:

Ա. Սիսակյանը տարրական մասնիկների ֆիզիկայի տեսական եւ մաթեմատիկական ֆիզիկայի հայտնի մասնագետ է, ՌԴ բնական գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ, ՀՀ ԳԱԱ արտասահմանյան անդամ, 300-ից ավելի գիտական աշխատությունների եւ բանաստեղծական 5 ժողովածուների հեղինակ:

Ռուսաստանյան մամուլի տվյալներով, Սիսակյանը ՄՀՄԻ 5-րդ տնօրենն է գիտական կենտրոնի գրեթե կիսադարյա պատմության մեջ: Նա ծնվել է 1944 թ. Մոսկվայում, գիտնականների ընտանիքում: Հայրն աշխարհահռչակ ակադեմիկոս Նորայր Սիսակյանն է (1907-1966)՝ տիեզերական կենսաբանության հիմնադիրը, որի անունն են կրում Երեւանի եւ Աշտարակի փողոցներ, Լուսնի խառնարաններից մեկը:

1968 թ. ՄՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետն ավարտելուց հետո Ա. Սիսակյանն աշխատանքի է անցել ՄՀՄԻ տեսական ֆիզիկայի լաբորատորիայում, ասպիրանտ-հետազոտողից դառնալով լաբորատորիայի տնօրեն եւ ապա ինստիտուտի փոխտնօրեն: Մեծ է նրա վաստակը ՄՀՄԻ-ի հետ Հայաստանի գիտական կենտրոնների համագործակցության կազմակերպման ու զարգացման գործում:

Ալեքսեյ Սիսակյանը պարգեւատրված է ռուսական եւ արտասահմանյան 6 շքանշաններով ու մեդալներով, Ռուսաստանի Պ. Կապիցայի անվան բնական գիտությունների ակադեմիայի մեդալով, արտասահմանյան մի շարք համալսարանների պատվո դոկտոր է, ՌԴ ճարտարագիտության ակադեմիայի, գիտությունների եվրոպական ակադեմիայի (Բրյուսել) եւ գիտական այլ կենտրոնների իսկական անդամ:

Պ. Ռ.

Ինչպե՞ս են արժեզրկվելու դոլարը, եվրոն եւ ռուբլին

Երեկ մայրաքաղաքի տարադրամի փոխանակման կետերում գրանցվեց ամերիկյան դոլարի, եվրոյի եւ ռուսական ռուբլու հերթական նկատելի արժեզրկումը հայկական դրամի նկատմամբ: Երեւանի փոխանակման կետերում 1 դոլարը գնվում էր 440 դրամով, վաճառվում՝ 445-ով, եվրոն համապատասխանաբար՝ 570 եւ 575, իսկ ռուսական ռուբլին՝ 15,8 եւ 15,9: Թե մինչեւ ուր են արժեզրկվելու դոլարը, եվրոն եւ ռուբլին հայաստանյան շուկայում՝ ոչ ոք չի կարող ասել:

Մի քանի օր առաջ «Ազգին» տված հարցազրույցում ԿԲ խորհրդի անդամ Վաչե Գաբրիելյանն ասել էր, որ միջազգային շուկայում դոլարի փոխարժեքի տատանումները որպեսզի անմիջական արձագանք ունենան Հայաստանում, պետք է մեր շուկան, բանկերն ու տնտեսվարողներն օրգանական թելերով կապված լինեն համաշխարհային ֆինանսական շուկայի հետ: Ու քանի որ մեր բանկերն ամեն օր գործարքներ չեն իրականացնում Ֆրանկֆուրտի կամ Լոնդոնի բորսաներում, հետեւաբար փոխարժեքի տատանումները չեն կարող անմիջապես ազդել հայկական ֆինանսական շուկայի վրա:

Մասնավորապես Հայաստանում դոլարի արժեզրկումը պայմանավորված է նաեւ այն բանով, որ Հայաստանում նկատվում է դոլարի մեծ հոսք: Միայն առաջին եռամսյակում բնակչությունը եւ տնտեսվարող սուբյեկտները բանկերին վաճառել են 40 մլն դոլար, որից 25 մլն դոլարը գնել է Կենտրոնական բանկը: ԿԲ պաշտոնյաները նշում են, որ եթե ԿԲ-ն չգներ այդ 25 միլիոնը, ապա դոլարի արժեզրկումը ավելի մեծ կլիներ:

Երեկ միջազգային ֆինանսական շուկաներում դոլար-եվրո հարաբերակցությունը եղել է 1,28-ի սահմաններում՝ մի պահ հասնելով 1,2798, այսինքն՝ դոլարը շարունակում է արժեւորվել եվրոյի նկատմամբ: Չնայած դրան, հայաստանյան շուկայում արժեզրկվում են ե՛ւ դոլարը, ե՛ւ եվրոն, ե՛ւ ռուսական ռուբլին: Սովորաբար գարնանը եւ ամռանը, երբ Հայաստանի շուկան հեղեղվում է տեղական գյուղատնտեսական ապրանքներով, անկախ միջազգային շուկայում դոլարի «պահվածքից»՝ այն արժեզրկվում է դրամի նկատմամբ: Համենայն դեպս, այդպես է եղել վերջին մի քանի տարիներին: Սա նշանակում է, որ առաջիկա ամիսներին դրամը հավանաբար կշարունակի արժեւորվել:

Թ. Հ.

ՎԱՏԻԿԱՆ

Պապական գահի գլխավոր հավակնորդը Յոզեֆ Ռատցինգերն է

Վատիկանում նոր պապի ընտրության նպատակով ապրիլի 18-ին սկսվող 115 կարդինալների ժողովից մի քանի օր առաջ Հռոմում արդեն նշում են հավանական թեկնածուների անուններ՝ հիմնվելով զանազան հարցումների եւ ստացված տեղեկությունների վրա, թեեւ իրենք՝ կարդինալները, որոշել են նախօրոք անուններ չհրապարակել: Իտալական թերթի հրապարակումները վկայակոչելով Ֆրանս-պրեսը նշում է, որ գերմանացի 78-ամյա կարդինալ Յոզեֆ Ռատցինգերը համարվում է պապական գահի գլխավոր թեկնածու: Արդեն այժմ նա կարող է ստանալ 40-50 կարդինալների ձայներ: Ընտրվելու համար անհրաժեշտ է 77 ձայն կամ ձայների 2/3-ը:

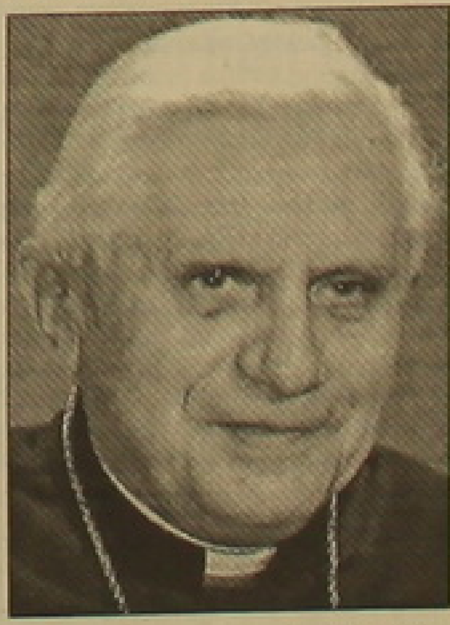

Ռատցինգերին համակրող կարդինալների նպատակն այն է, որ նորընտիր պապի գահակալությունը կարճատեւ լինի եւ շեշտը դրվի գլխավորի՝ կաթոլիկության ուսմունքի վրա: Կարդինալներից ոմանք ուրիշ հարմար թեկնածու չեն տեսնում: «Առաջադիմականները», այսինքն՝ կաթոլիկ եկեղեցու ազատականացման ջատագովները նախընտրում են Միլանի արքեպիսկոպոս Դիոնիջի Տետտամանցիին եւ Բելգիայի գահերեց արքեպիսկոպոս Գոդֆրիդ Դաննեելսին:

Հռոմում անցկացված հարցումները վկայում են, որ հավատացյալները կողմ են քիչ թե շատ ազատական անձնավորության ընտրությանը, մինչդեռ կարդինալ Ռատցինգերին ամենքն անվանում են «մեծ ինկվիզիտոր»:

«Մեսսաջերո» օրաթերթի վատիկանագետ Օրացիո Պետրոզիլլոն կարծում է, որ կարդինալների ժողովը նոր պապին կընտրի արդեն ապրիլի 20-ին կամ 21-ին: Կաթոլիկ եկեղեցու ղեկավարը չի ուզում երկարաձգել ընտրությունները, որպեսզի պառակտվածության տպավորություն չստեղծվի:

Հայրենակիցնե՛ր.

Ազգային հեղափոխության գործընթացի շրջանակներում «Նոր ժամանակներ» կուսակցության նախագահ Արամ Կարապետյանի հանրահավաքային հանդիպումները կկայանան ապրիլի 18-ին, ժամը 14.00-ին Թալինում (մշակույթի տան տարածքում) եւ ապրիլի 20-ին, ժամը 14.00-ին Սեւանում (մշակույթի տան տարածքում):

Գործուղումները միշի հարմարեցնել փնտրումներին

Երեկ խորհրդարանը դարձյալ նիստ չգումարեց

Այս նստաշրջանի պատգամավորների ամենասիրած զբաղմունքը գործուղումներն են: Հաճելի գայթակղությանը տրված պատգամավորներն այնքան են հափշտակվել անվճար հաճույքներով, որ գլխովին մոռացել են իրենց հիմնական պարտականությունները:

Ընդամենը 35 պատգամավորի ներկայությամբ երեկ խորհրդարանը դարձյալ չկարողացավ ժամանակին նիստ գումարել: Գրանցման 3-ժամյա ռեժիմը նույնպես վիճակը չփրկեց, ժամը 3-ին 35 պատգամավորներին ավելացել էին ընդամենը 3-ը: Առանց այն էլ ամիսը մեկ անգամ նիստեր գումարող խորհրդարանականները, երեւում է, աղետալի արագությամբ հետ են վարժվում իրենց պարտականություններից: Եվ կարելի է հաստատապես ասել, որ ապրիլի 12-ին եւ 13-ին համընկած նիստերը տապալելը բացակա մեծամասնության համար ավելի շատ բացակայելու պատրվակ էին, քան այդ օրը նիստ գումարելու անպատեհություններից պատնիշվացվելու երաշխիք:

Երեկ խորհրդարանի միջանցքներում մեռելային լռություն էր, քառորդային երրորդ, չորրորդ օրերը պատարտուղի մասնվեցին: Խորհրդարանի ամենամեծ խմբակցության՝ «Հանրապետական»-ի ներկայացուցիչ Սամվել Նիկոյանի միջոցով փորձեցինք պարզել, թե ինչ են մտածում իրենք պառլամենտականները, ստեղծված վիճակի մասին:

- Չե՞ք կարծում, որ պառլամենտը լուծարելու ժամանակը եկել է, գոնե տեսականորեն...

- Ոչ, եթե Ստրասբուրգ, Սանկտ Պետերբուրգ եւ էլի չգիտեմ ուր գործուղման մեկնած մոտ երեք տասնյակ պատգամավորները լինեին, նաեւ այսօրվա 35 պատգամավորը, քվորում կլիներ: Երեւի պետք էր այդ գործուղումների մի մասը հետաձգել:

- Գուցե գործուղումների ու դրանց մասնակիցների թիվը միշի կրճատել:

- Եվրոխորհրդում, ԵԱՀԿ-ում կամ միջազգային այլ կառույցներում տեղերը լիմիտավորված են, այլ է բարեկամական պատգամավորական խմբերի դեպքում: Այս կարգի այցելությունների պարագայում, կարծում եմ, կարելի էր այնպես հարմարեցնել, որ գործուղումները չհամապատասխանեն նիստերի տապալմանը:

- Իհարկե, սա առաջին դեպքը չէ, որ նիստերը տապալվում են: Գուցե գործում է նաեւ այն հանգամանքը, որ պատգամավորների ճնշող մեծամասնությունը բիզնես ունի կամ գործարար կապեր, եւ խորհրդարանական աշխատանքը պարզապես «չկպավ» նրանց սրտին:

- Համաձայն գործող օրենքի, մեր խորհրդարանը կարելի է պրոֆեսիոնալ համարել, չկա որեւէ պատգամավոր, որ պետական պաշտոնյա լինի: Մեր նշած մարդիկ սեփականատերեր են, բայց ըստ էության, գործադիր խորհրդում եւ մասնավոր բիզնեսում այդ մարդիկ չկան: Նրանք կարող են ֆիրմայի խորհրդի նախագահ լինել, տնօրեններ՝ ոչ: Բայց այդ հանգամանքը, իհարկե, չի խանգարում, որ նրանք ամբողջությամբ զբաղվեն իրենց բիզնեսով, խորհրդարան չգան: Պատգամավորներ կան, որ մինչեւ հիմա խոսափողին չեն մոտեցել, որեւէ կարծիք չեն հայտնել, սա է իրականությունը:

- Հայտնի է, որ օրակարգերի ձեւավորումը եւս մեծ դժվարությամբ է իրականացվում:

- Դրան համաձայն չեմ, բազմաթիվ նախագծեր կան եւ գարնանային նստաշրջանի, եւ քառօրյայի օրակարգերում, բազմաթիվ օրենսդրորեն չկարգավորված ոլորտներ եւ հսկայական աշխատանք կա իրականացվելիք: Այնպես որ, նույնիսկ արտահերթ նստաշրջան գումարելու կարիք կլինի:

- Քառօրյայի ժամանակացույցը օգտագործելու փոխարեն արտահերթ գումարե՞լ: Չե՞ք կարծում, որ անկատար օրենքների առաջացման ամենաուղիղ բացատրությունը խորհրդարանական այսպիսի վարքագիծն է:

- Օրենքների նախագծերի մեծամասնության գրեթե 95 տոկոսից ավելին կառավարությանն է հեղինակել: Հանձնաժողովների նիստերում ավելի էական քննարկումներ են ընթանում՝ եւ բանավեճերով, եւ լարվածությամբ ուղեկցվող, քան բուն դահլիճում:

- Այնուամենայնիվ, դուք գտնում եք, որ խորհրդարանը լուծարելն անիմաստ է: Ո՞ր դեպքում, ուրեմն, միշի լուծարել:

- Այն դեպքում, երբ չի կարողանում որոշակի ժամանակահատվածում նիստեր գումարել, որոշումներ ընդունել, օրենքներ քննարկել, եւ բացարձակապես կազմալուծվում է նրա աշխատունակությունը:

Համաձայն տրամաբանության, խորհրդարանականներին այս պահին կազմալուծված չի կարելի համարել, քանի որ նրանք լավագույնս կատարում են գոնե իրենց գործուղումների պարտականությունը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ջրի սակագինը՝ ինքնագովազդի հնարավորություն կառավարության եւ հասարակական կազմակերպությունների համար

Ջրի սակագնի բարձրացման սոցիալական հետեւանքներն էին երեկ քննարկվում Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի բաց ֆորումի նախաձեռնած կլոր սեղանի ժամանակ, որը, սակայն, ավելի շատ հիշեցնում էր պետական կառույցների եւ հասարակական կազմակերպությունների ինքնագովազդի մրցարշավ, քան որոշակի արդյունքներ ակնկալող քննարկում:

«Բաց ֆորումի» պատասխանատու **Լյուդմիլա Հարությունյանի** բացման խոսքին հաջորդեց ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար **Տիգրան Խաչատրյանի** ելույթը, որը խոսեց ջրի սակագների բարձրացման շարժառիթների եւ դրա հնարավոր սոցիալական հետեւանքների մասին: Նա ընդգծեց, որ ջրի սակագնային քաղաքականությունը նույնպես ծրագրի բաղադրիչներից է: Ընդ որում, ըստ փոխնախարարի, դա վերաբերում է ոչ միայն խմելու, այլեւ ոռոգման ջրին:

Ջրի սակագնի բարձրացման սոցիալական հետեւանքների մասին թվային տվյալներ ներկայացրեց նույն նախարարության ներկայացուցիչ **Ս. Բալասանյանը**: Նա հայտնեց, որ մինչ սակագնի բարձրացումը ջրամատակարար ընկերությունները սուբսիդավորվում էին պետությունից: Սակայն դրանից աղքատ խավը, փաստորեն, չէր օգտվում: Այդ պատճառով էլ կառավարությունը որոշեց հրաժարվել ընկերությունների սուբսիդավորումից եւ հատցեական ուղղել այդ գումարները: Մասնավորապես, համաձայն ուսումնասիրությունների արդյունքների, աղքատ ընտանիքի՝ ջրի համար կատարվող ծախսերը ամսական կավելանան մոտ 400 դրամով, մինչդեռ սուբսիդավորման վերացումից հետո ազատված միջոցներով, ըստ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի պաշտոնյայի, հնարավոր կլինի 1200 դրամով ավելացնել ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքներին տրվող գումարը: Սակայն չասվեց՝ սա ընդամենը տեսական դատողություն էր, թե՞ կոնկրետ որոշման նախագիծ: Հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներն էլ, ինչպես արդեն նշվեց, ձգտելով հնարավորինս մշահող երեւալ, «մոռացան» այդ մասին հարցնել: Փոխարենը պաշտոնյաներին էին ուղղվում հարցեր, որոնք բազմիցս են արծարծվել, որոնց պատասխանները բազմիցս էին տրվել, եւ դրանք հայտնի էին ինչպես հարցնողներին, այնպես էլ պատասխանողներին: Մասնավորապես հարցերն առնչվում էին ջրի կորուստների, սակագնի բարձրացման պատճառների եւ նպատակահարմարության, հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի գործունեության տրամաբանության, կորուստների չափերի եւ նմանատիպ այլ խնդիրների:

Ի դեպ, Երեւանի բնակչության ջրի սպառման վերաբերյալ տվյալներ ներկայացրեց նաեւ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի անդամ **Շիրազ Կիրակոսյանը**: Նա տեղեկացրեց, որ բնակչության միջին սպառման ցուցանիշը ամսական 10 խմ է: Այդ թվում՝ աղքատ համարվող բնակչության շրջանում այդ ցուցանիշը մոտ 5 խմ է, միջին խավինը՝ 10 խմ, ապահովված խավինը՝ 15 խմ: Ըստ այդմ, առաջինները բարձրացված սակագնից հետո ավելի են վճարելու մոտ 200 դրամ, երկրորդները՝ 300-350 դրամ, իսկ ունեւորները՝ մոտ 500 դրամ: Սրանից ելնելով էլ նշվեց, որ, սուբսիդավորման գումարները ջրամատակարար ընկերություններին հատկացնելով, կառավարությունը դրանով փաստորեն ավելի շատ վճարում էր հարուստ խավի փոխարեն:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Կմասնավորեցվի՞ հայկական երկաթուղին

Կառավարությունում քննարկվել են մասնավորեցման եւ բարեգործական ծրագրերը

Անցյալ տարի Հայաստանում բարեգործական եւ մարդասիրական օգնության ծրագրեր են իրականացրել միջազգային եւ տեղական 127 կազմակերպություններ: Այդ մասին երեկ հայտնեց Հայաստանի կառավարության բարեգործական ծրագրերի համակարգման հանձնաժողովի նախագահ **Սիմոն Տեր-Սիմոնյանը**: Անդրադառնալով կառավարությունում ներկայացրած հանձնաժողովի՝ 2004 թ. կատարված աշխատանքների հաշվետվությանը, նա նշեց, որ 29 երկրների օտարերկրյա կազմակերպություններ Հայաստան են առաքել ավելի քան 18 մլրդ դրամի բեռներ: Մարդասիրական օգնության ամենախոշոր առաքիչ երկիրը մնում է ԱՄՆ-ն, որի բաժինն ընդհանուր ծավալում մոտ 71 տոկոս է: Մասնավորապես այս երկրում գործող Միացյալ հայկական հիմնադրամը Հայաստան 5 չվերթ է կազմակերպել, մեր երկիր հասցնելով 14 մլն դոլար արժողությամբ 170 տոննա բեռներ:

Պետական գույքի կառավարման վարչության պետ **Կարինե Կիրակոսյանը** կառավարության հաստատմանն էր ներկայացրել 2001-2003 թթ. պետգույքի մասնավորեցման ծրագրի կատարման հաշվետվությունը: Այդ ընթացքում, ըստ Կարինե Կիրակոսյանի, մասնավորեցվել է 69 ընկերություն, որից 48-ը՝ ուղիղ վաճառքով, 15-ը՝ մրցույթով: Երկու դեպքերում էլ նոր սեփականատերերը սանձնել էին ներդրումային եւ աշխատողների համար սոցիալական երաշխիքներ ստեղծելու պարտավորություններ: Պետբյուջե մուտք է գործել 2,7 մլրդ դրամ եւ 45 մլն դոլար: Մրցույթով սեփականաշնորհված խոշոր գործարքներից «Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ի մասնավորեցումը կատարվել է 132 մլն դոլարով, որից էլ պետբյուջե մուտք է գործել 45 մլն դոլարը: Մնացած գումարը կվճարվի ըստ ժամանակացույցի, իսկ առաջիկա տարիներին ակնկալվող ներդրումներն այստեղ կկազմեն 150-200 մլն դոլար:

Երկաթուղու մասնավորեցման հնարավորության մասին հարցին պատասխանելով, վարչության պետը հայտնեց, որ դա քննարկվում է անցյալ տարվանից եւ ստեղծված է համապատասխան հանձնաժողով: Մինչեւ տարեվերջ հնարավոր է, որ հանձնաժողովը որոշում կայացնի, թե ինչ պայմաններով եւ ինչպես պետք է մասնավորեցվի երկաթուղին: Տեղեկացվեց նաեւ, որ ներկայումս երկաթուղին աշխատում է շահույթով: Կարինե Կիրակոսյանը հայտնեց, որ նախապատրաստվում է 2006-2007 թթ. մասնավորեցման ծրագիրը, ճշտվում սեփականաշնորհման ենթակա օբյեկտների ցանկը:

Ա. Մ.

«Արցախգորգն» ընդարձակում է թեւերը

Ստեփանակերտի «Արցախգորգ» ձեռնարկության արտադրանքի համբավն ավելի քան 10 տարի հայտնի է նաեւ ԼՂՀ սահմաններից դուրս: Ձեռնարկությունը հատկապես ավելի ընդլայնեց իր գործունեությունը, երբ դարձավ «Արմեն կարպետ» ՓԲԸ-ի մասնաճյուղը: «Արցախգորգի» ղեկավարության համոզմամբ, հայաստանյան այդ ընկերության հետ համագործակցությունը շատ հեռանկարային է: Դա փաստվում է հատկապես այն հանգամանքով, որ վերջին շրջանում զգալիորեն մեծացել է գլխադասային կազմակերպության ներկայացրած պատվերների ծավալը, ինչը «Արցախգորգին» հնարավորություն է տվել ոչ միայն ընդլայնելու արտադրությունը ձեռնարկության ներսում, այլեւ մասնաճյուղեր բացելու գյուղական այն բնակավայրերում, որտեղ գորգագործությունն ավանդական զբաղմունք է համարվում:

Կարճ ժամանակում ձեռնարկությունը նոր արտադրամաս բացեց Ասկերանի շրջանի Ճոռ գյուղում: Գյուղապետարանի աջակցությամբ համապատասխան շենք առանձնացվեց ու վերանորոգվեց, որից հետո անհրաժեշտ սարքավորումներ ու գորգագործական դազգահներ ձեռք բերվեցին: Սկզբնական շրջանում մասնաճյուղում իրենց կարողությունները սկսեցին դրսեւորել 10 երիտասարդ գորգագործուհիներ, շատ չանցած նրանց թիվն ավելացավ եւս հինգով: Ընդարձակելով արտադրատարածքը եւ նախապես հոգալով նոր մասնագետների պատրաստման խնդիրը, տարեվերջին նախատեսվում է արտադրամասում ստեղծել եւս 15 աշխատատեղ:

Առաջիկայում մտադրություն կա բացելու եւս մի նոր մասնաճյուղ: Այս անգամ նոր արտադրամասի հասցեատերը կլինի Ավետարանոց գյուղը, որի գորգագործների համբավը վաղուց է հայտնի: Համապատասխան շենք համայնքից արդեն տրամադրվել է: Սպասվում է, որ Ավետարանոցի մասնաճյուղում, տեղացիների համար, կբացվի շուրջ 50 աշխատատեղ:

ՆԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Ծառատունկ Իտալիայի դեսպանի մասնակցությամբ

Երեւանի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի Հայ-իտալական հանդիպման այգում այսօր ծառատունկ է արվելու, որին մասնակցելու է Հայաստանում Իտալիայի դեսպան Մարկո Կլեմենտեն, նա մշտադալար ծառեր կտնկի այգում:

Այգին բացվել է անցյալ տարի՝ դեկտեմբերի 1-ին, Իտալիայի դեսպանատան եւ Հայաստանի ծառատունկ ծրագիր բնապահպանական կազմակերպության 3 տարվա համագործակցության շնորհիվ:

Համայնքի Բ-2 թաղամասի բնակելի մասում տարածված այգին՝ ապահովելով կանաչ գոտի, բնակչության համար կենսական եւ գեղագիտական նշանակություն ունի՝ շուրջ 200 պտղատու եւ դեկորատիվ ծառերով: Այս տարվա գարնանը զբոսայգին Հայաստան ծառատունկի տնկարանից համալրվել է 40 բազմատեսակ տնկիներով եւ ծաղկած թփերով:

Մ. Բ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221

Լրագողների սենեակ /հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483

Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն /հեռ 529353

Համակարգչային ռաուանցը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Արժանահավատ վկայություններ Գերմանիայի արտգործնախարարությունից

«Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ գերմանական վկայությունների արժանահավատությունը բխում է քաղաքական եւ ռազմական այն ուժեղ համագործակցությունից, որ Առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքում միավորում էր կայսերական Գերմանիային եւ կայսերական Թուրքիային: Գերմանացի դիվանագետների եւ ռազմական ներկայացուցիչների ցանցը, որ գտնվում էր Թուրքիայում, ուներ ականատեսի չզտված վկայություններ արտասահման ուղարկելու բացառիկ հնարավորություն: Վկայությունների, որոնք «գաղտնի», «խիստ գաղտնի» մակագրություններով են ուղարկվել Գերմանիա, արժանահավատությունն ու անառարկելիությունը պայմանավորված են այն բանով, որ դրանք «ներքին» օգտագործման համար էին նախատեսված եւ ոչ երբեք հրապարակման», նշել է պրոֆ. Վահագն Տատրյանը Զորյան ինստիտուտից, Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ Գերմանիայի արտգործնախարարության 1915-16 թթ. դիվանագիտական փաստաթղթերի Համբուրգում (Գերմանիա) օրերս հրատարակված հատորի առթիվ:

Ամերիկացիներից բացի, որոնք մինչեւ 1917 թ. ապրիլի 6-ը չեզոք մնացին պատերազմում, գերմանացի պաշտոնյաները (նաեւ նրանք, ովքեր աշխատում էին Բաղդադի երկաթգծի կառուցման վրա կամ տարբեր միսիոներական կազմակերպություններում) Թուրքիայում որեւէ վայր անարգել ելումուտի իրավունք ունեին եւ նրանց, որպես օտարազգի ականատեսի, վկայություններն անգնահատելի են:

«Մենք ուրախ ենք տեսնելու Վոլֆգանգ եւ Սիգրիդ Գուստի ջանքերի արդյունքն ու հպարտ ենք, որ Զորյան ինստիտուտի եւ մասնավորապես պրոֆ. Վահագն Տատրյանի ակտիվ մասնակցությամբ կարողանում ենք նեցուկ կանգնել նման ուսումնասիրությունների կատարմանը, վկայությունների թարգմանությանն ու խմբագրմանը», դարձյալ նույն առթիվ ասել է Զորյան ինստիտուտի նախագահ Գուրգեն Սարգսյանը:

Ինչպես արդեն նշել ենք մեր ապրիլի 13-ի համարում, 675 էջանոց «Հայոց ցեղասպանությունը 1915-16 թթ.: Փաստաթղթեր Գերմանիայի արտգործնախարարության դիվանագիտական արխիվներից» հատորը, որը պարունակում է 218 կարեւորագույն հեռագրեր, նամակներ եւ տեղեկագրեր, հրատարակվել է չափազանց պատեհ ժամանակ, երբ գերմանական հասարակությունը լուրջ հետաքրքրություն է սկսել հանդես բերել մարդու իրավունքների խախտման ասպարեզում Գերմանիայի պատասխանատվության նկատմամբ, երբ Բրանդենբուրգ շրջանում թուրքական ճնշումների ներքո այս տարվա սկզբներին ուսումնական ծրագրերից հանվեց Հայոց ցեղասպանություն առարկան, եւ վերջապես երբ հսկայական տարաձայնություններ կան երկրում Թուրքիայի ԵՄ անդամակցության առնչությամբ: Ընդդիմադիր կուսակցությունները խորհրդարանից պահանջում են ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը:

Ըստ Զորյան ինստիտուտի տնօրեն Ջորջ Շիրինյանի, վիթխարի ջանքեր են պահանջվել թարգմանելու գերմաներենի հին ստրուկտուրան եւ գոթական տառերակներից փաստաթղթերը եւ տեղանուններն ու անձնանունները ճշգրտելու համար: «Քչերը կարող էին նույնքան հմտությամբ, համբերությամբ եւ նվիրվածությամբ կատարել այդ ծանր աշխատանքը», ասել է նա՝ դրվատելով Գուստի անուրանալի եւ մեծապես գնահատելի ուսումնասիրությունը:

Ավելացնենք, որ Վոլֆգանգ Գուստը «Թայմ մեգըզինի» համբավ ունեցող գերմանական «Շպիգել» հեղինակավոր շաբաթաթերթի միջազգային լուրերի բաժնի նախկին խմբագիրն է եւ հեղինակը հայոց պատմությանն ու ցեղասպանությանը նվիրված երկու գրքերի:

Հ. Ծ.

Ուրուկուայ կը շարունակէ իր զօրակցութիւնը Հայ դատի 90-ամեակի առթիւ

Հրապարակ Հայոց ցեղասպանութեան անունով

1965-ին, Հայոց ցեղասպանութեան նախօրեակին, 50-ամեակի առթիւ, Ուրուկուայ ոչ միայն առաջին երկիրը հանդիսացաւ պաշտօնապէս ճանչնալու Մեծ եղեռնի իրականութիւնը, այլեւ անկէ ետք եւ 40 տարիներու ընթացքին հաստատ մնալով իր յանձնառութեան վրայ, շարունակեց իր զօրակցութիւնը: Այս հայասէր երկրի խորհրդարանը յատուկ ստուար թղթածրար մը ունի, ուր 50-ամեակէն ասդին կը պահուին բոլոր նախագիծերը, բանաձեւերը, որոշումները եւ հրապարակած յայտարարութիւնները ի նպաստ Հայ դատին: Հակառակ անոր որ տարիներու ընթացքին քաղաքական ոլորտի մէջ փոխուած են դերակատարները, սակայն այդ երբեք պատճառ չէ եղած որպէսզի հայկական հարցերու նկատմամբ նուազի իրենց անվերապահ զօրակցութիւնը:

Լուրը հրապարակուեցաւ այս շաբաթավերջին, եւ երբ կը գտնուինք 90-ամեակի այս օրերուն, զօրակցութիւնը այս անգամ եկաւ մայրաքաղաք Մոնթեվիտէոյի քաղաքապետական խորհուրդէն:

Արդարեւ, գրեթէ տարի մը առաջ, այդ խորհուրդի երիտասարդ անդամ ընկ. Ռաֆֆի Յունանեանը առաջարկ մը ներկայացուց, որպէսզի մայրաքաղաքի փողոցներէն մէկը անուանուի «1915 Ապրիլ 24», ինչ որ ընդունուեցաւ եւ մտաւ քաղաքապետական խորհուրդի օրակարգին մէջ:

Այդ օրէն ասդին եւ իրերու հետեւանք շարունակուող աշխատանքներուն, անցեալ 30 Մարտին, քաղաքապետական խորհուրդը այդ օրակարգը սեղանի վրայ դրաւ, սակայն փողոց մը անուանելու փոխարէն, միաձայնութեամբ վաւերացուց մայրաքաղաքի ամենէն բանուկ պողոտաներէն ճիշդ մէջտեղ գտնուող լայն հողատարածք մը տրամադրել եւ զայն կոչել «Հայ ժողովուրդի ցեղասպանութեան հրապարակ», նաեւ որոշուեցաւ յուշաքար մը բարձրացնել հոն եւ անոր պաշտօնական բացումը կատարել Ապրիլ 22-ին:

Որպէս ուրուկուայահայեր եւ ինչու միայն մենք, այլեւ ամբողջ հայութեան անունով երախտապարտ ենք եւ մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք այս նախաձեռնութեան, որ կը պատուէ յիշատակը մեր բիւրաւոր նահատակներուն, հրապարակ մը տրամադրելով, անմահացնելու համար անոնց անունները:

ԿԱՐՕ ՏԷՐՄԻՆԱՍ
Մոնթեվիտէօ

ԱՄՆ ՀԵԼՍԻՆԿՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

«Թուրքիայի օրենքները թույլ չեն տալիս հայկական եկեղեցուն վերադարձնել իր «բռնագրավված գույքը»

ԱՄՆ Հելսինկյան հանձնաժողովի համանախագահ, հանրապետական կոնգրեսական Քրիստոֆեր Սմիթը հայտարարել է, որ Թուրքիայի գործող օրենսդրությունը հնարավորություն չի տալիս Հայկական եկեղեցուն հետ պահանջելու «պետության անարդարացիորեն բռնագրավված» իր գույքը:

Ինչպես հաղորդում է «Մեդիամաքս» գործակալությունը, Քրիստոֆեր Սմիթն ասել է այս մասին, ելույթ ունենալով ԱՄՆ Հելսինկյան հանձնաժողովում անցկացված Թուրքիայում կրոնական ազատությունների հարցերին նվիրված լսումների ժամանակ:

«Հայկական եկեղեցին կորցրել է իր ունեցվածքի նշանակալի մասն այն օրենքների հետեւանքով, որոնք թույլ են տալիս կառավարությանն իր վրա վերցնել ունեցվածքի անմիջական կառավարումն այն դեպքում, երբ տեղական համայնքի թիվը նվազում է որոշակի սահմանից: Ասմբուլի հայկական պատրիարքարանն իր հերթին շարունակում է ջանքեր գործադրել իր իրավական կարգավիճակի ճանաչման համար: Նախորդ տարվա սեպտեմբերին Թուրքիան ընդունել է կրոնական համայնքների քանակության չափման նոր կանոններ, որոնք թույլ են տալիս իրավական կարգավիճակ ունեցող համայնքներին ձեռք բերել նոր ունեցվածք: Սակայն ունեցվածքի կորուստը մեծ վնաս է հասցրել հայկական եկեղեցուն, իսկ օրենսդրությունը հնարավորություն չի տալիս պահանջել պետության անարդարացիորեն բռնագրավված գույքը», ասել է ԱՄՆ Հելսինկյան հանձնաժողովի համանախագահը:

ԱՄՆ Հելսինկյան հանձնաժողովը կառավարական անկախ գործակալություն է, որն իրականացնում է ԵԱՀԿ 55 անդամ-պետությունների՝ այդ կազմակերպության առջեւ ստանձնած պարտավորությունների կատարման դիտարկումը:

ԱՄՆ-ը չի պատրաստվում պաշտպանել Բաքու-Ջեյհանը

Բաքվում ԱՄՆ դեսպան Ռինո Հարնիշը, ըստ «Մեդիամաքսի», ասել է, որ ԱՄՆ-ը անհրաժեշտ չի համարում օգնություն ցուցաբերել Ադրբեջանին՝ Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթատարի անվտանգության ապահովման հարցում:

Դեսպանը նշել է, որ խողովակների անվտանգության ապահովման գլխավոր պատասխանատվությունը կրում են այն երկրները, որոնց տարածքով դրանք անցնում են: Հարնիշի խոսքերով, «դա ԱՄՆ սկզբունքային դիրքորոշումն է, քանի որ նավթատարի անվտանգության ապահովման նպատակով ուժ կիրառելու մասին վերջնական որոշումը կարող է կայացնել միայն ադրբեջանական կառավարությունը»:

Մոսկվայում ձերբակալված Կարեն Գեւորգյանը անօրինական տարանցման կազմակերպիչ է

Ռուսական լրատվամիջոցների հաղորդմամբ, Ռուսաստանի անվտանգության ծառայությունները բացահայտել են Մոլդովայի, Ուկրաինայի, Անդրկովկասի եւ Հարավ-Արեւելյան Ասիայի քաղաքացիների անօրինական տարանցման խոշոր ուղի դեպի ԱՄՆ, Ֆրանսիա եւ Իսպանիա: Այս ուղու 4-ամյա գործունեության ընթացքում արտերկիր են անցել մոտ 1000 մարդ, այդ թվում ահաբեկիչներ: ՌԴ անվտանգության ծառայության հասարակայնության կապերի կենտրոնի տնօրեն Սերգեյ Իգնատչենկոյի հայտարարմամբ, խուզարկությունների ժամանակ հայտնաբերվել են ցուցակներ այն մարդկանց անուններով, ովքեր անօրինական ձեւով անցել են սահմանը:

Անօրինական ձեւով արտերկրում հայտնվել ցանկացողները, ըստ հայտարարության, բերվել են Ռուսաստան, որոշ ժամանակ մնացել Մոսկվայում եւ Մերձմոսկովյան շրջանում: Եվ չնչին նշանակալի ծախսերին եւ ռիսկին, հանցագործները անօրինական մեկ միգրանտի համար վերցրել են ընդամենը 1000 դոլար:

Ձերբակալված են ընդհատակյա այդ ցանցի կազմակերպիչներ Կարեն Գեւորգյանը եւ Դմիտրի Կեդրովը: Ինչպես հաղորդում է Ինտերֆաքսը, դեռեւս ապրիլի 5-ին Գեւորգյանի եւ Կեդրովի բնակարաններում խուզարկությունների ժամանակ հայտնաբերվել են ռուսաստանյան արտասահմանյան կեղծ անձնագրեր, ելքի վիզաներ, որոշ գերատեսչությունների կնիքներ եւ այլն:

Պարզվել է, որ Գեւորգյանը 1999-2001 թթ.-ին պատիժ է կրել Գերմանիայում նմանատիպ գործունեության համար: Գալով Ռուսաստան՝ նա Կեդրովի հետ ստեղծել է խումբ, որի կազմի մեջ մտել են մոսկովյան միջազգային օդանավակայանների եւ այնտեղի ծառայությունների աշխատակիցներ, որոնք պետք է որ պայքարեին անօրինականությունների դեմ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Ասպիրինը կարող է կանխարգելել սրտանոթային հիվանդությունները

Ավելի քան քառորդդարյա ուսումնասիրություններից հետո այս եզրահանգման են եկել բրիտանական Կարդիֆի համալսարանի բժիշկ հետազոտողները: Ամեն օր ասպիրինի 1 հաբի ընդունումը կարող է նշանակալիորեն նվազեցնել 50 տարեկանից բարձր մարդկանց սրտի նոպաների հավանականությունն ու տարեկան փրկել միլիոնավոր հիվանդների:

Սրտանոթային հիվանդությունների աճ այսօր արձանագրվում է ողջ աշխարհում: Տղամարդկանց ու կանանց 80 տոկոսը, անցնելով 5 տասնամյակի շեմը, ավելի ու ավելի հաճախ են դառնում սրտային հիվանդությունների զոհեր:

Բրիտանացի գիտնականները համոզված են, որ 21-րդ դարի այս գլխավոր ախտերից մեկի դեմ կարելի է պայքարել օրվա մեջ ասպիրինի 1 հաբ ընդունելով:

Հյուսիսային Ամերիկայի մասնագետներն անկախ տարիից ասպիրին են հանձնարարում սրտանոթային հիվանդությունների ռիսկին մոտ եւ բուժվածությամբ տառապող հիվանդներին:

Համալսարանի պրոֆեսոր Էլվուդը նշում է, որ ինֆարկտ կամ ինսուլտ տարած իր հիվանդների 53 տոկոսին ինքը ասպիրին է հանձնարարել, եւ արդյունքները միանգամայն բավարար են: Գիտնականը հայտարարել է, որ ասպիրինը գրեթե 30 տոկոսով նվազեցնում է ինֆարկտի հավանականությունը:

Մեկ այլ հետազոտության համաձայն, 28 տոկոսով նվազում է նաեւ ամեն օր ասպիրին ընդունող կանանց կրծքի քաղցկեղի հավանականությունը: Ասպիրինը բավական արդյունավետ է համարվում նաեւ Ալցգեյմերի հիվանդության կանխարգելման համար:

Այնուամենայնիվ, այս դեղահաբի երկարատեւ օգտագործումը կարող է նաեւ ստամոքսի արյունահոսության պատճառ դառնալ: Կողմնակի այդպիսի ազդեցություն, սակայն, արձանագրվել է 1000-ից 3 հիվանդների դեպքում:

Կ. Գ.

Կառավարում

Պետությունը գոնե պետք է ուսումնասիրի, հասկանա ստեղծված իրավիճակը

Բնակֆոնդը անդառնալի քայքայումների ճանապարհին

Հայաստանում այսօր շուրջ 10 հազար բազմաբնակարան շենք կա, ուր ապրում է մեր բնակչության գրեթե կեսը: Խորհրդային գներով հաշվարկված ամեն շենքի արժեքը 0,5 մլն-ից 1 մլն դոլար է: 10 հազարը 0,5 մլն-ով կամ 1 մլն-ով բազմապատկելու դեպքում 5 կամ 10 մլրդ դոլարի հավասար գումար է ստացվում: Անհեթեթություն կլինի մտածել, որ մենք կարող ենք այդ ծավալի շինարարություն իրականացնել այսօր, երբ մեր երկրի տարեկան բյուջեն 500-600 մլն դոլար է:

Ակնհայտ է, որ ազգային այսպիսի մեծագույն հարստությունը տարիների հետ մաշվում, ծերանում եւ անկասելիորեն գնում է դեպի քայքայում: Մենք միայն հասցնում ենք ամեն տարի հաշվարկել ավելացած վթարային շենքերի թիվը եւ դրանք մի կերպ բնակելի դարձնելու ծրագրեր կազմել: Ամեն տարի յուրաքանչյուր շենքի վրա դրա հիմնական արժեքի 2-8 տոկոսին հավասար պահպանության ծախս պիտի արվի: Մինչդեռ գրեթե 2 տասնամյակ հանրապետությունում բնակարանային կապիտալ վերանորոգումներ չեն իրականացվել:

Այս խնդրի մասին, ցավոք, չափազանց քիչ է խոսվում, չնայած գործադիրի պատասխանատուները քաջատեղյակ են խնդրի լրջությանը: Այն եզակի անձանցից մեկը, որ տարիներ շարունակ փորձում է բարձրացնել մեր իշխանավորների հիշողությունը խնդրի հրատապության վերաբերյալ, ԱԺ «Ժողպատգամավոր» խմբակցության ներկայացուցիչ Մկրտիչ Մինասյանն է: Նա երկար ժամանակ աշխատել է տեղական ինքնակառավարման համակարգում, լավատեղյակ է երրորդ, չորրորդ կարգի եւ աստիճանաբար այդ մակարդակների հասնող բազմաբնակարանների «աշխարհագրությանը» գոնե Երեւանում:

- Այս տարի բազմաբնակարանները ամենից ավելի ինչ միջամտությունների կարիք ունեն:

- Չափազանց բարդ է տանիքների խնդիրը: Ֆինանսական մեծ միջոցներ են պետք թեք լանջերով, առավել եւս հին մեթոդներով ու եղանակներով կառուցված հարթ տանիքները վերանորոգելու համար: Դրանք 25-30 տարվա կյանք ունեն ընդամենը եւ այսօր ծանրագույն վիճակում են: Միջին հաշվարկներով, 36 բնակարանոց շենքի տանիքը նորոգելու համար 2-2,5 մլն դրամ է անհրաժեշտ, եւ նույնքան կամ ավելին պետք է ջրահեռացման, ջրամատակարարման, կոյուղու համակարգերի վերանորոգումների համար: Եթե կոյուղին չի նորոգվում, կոյուղաջրերն իջնում են նկուղ, այստեղից շենքի հիմքերը, լվանում գրունտային շերտը, թուլացնում:

Վերջին 10-15 տարիներին կենտրոնացված ջեռուցումը լիարժեք չի գործել, մեր մուտքերի դռներն ու պատուհանները չեն պատրաստվել, ցուրտը ներթափանցել է ներքին տարածք: Շենքերի ինժեներական համակարգը ջերմային որոշակի ռեժիմի կարիք ունի, եւ դրա խախտման դեպքում բազմահարկերը ֆիզիկական քայքայման են ենթարկվում: Շենքերի եւ շինությունների շահագործման խնդիրները աշխարհում ընդունված կարգով անցել են համատիրություններին:

Կառավարությունն անցած տարվանից որոշակի միջոցներ հատկացրել է համատիրություններին աջակցելու համար, մոտավորապես 1,2 մլրդ դրամ:

- Ի՞նչ երաշխիք, որ չկայացած համատիրությունները կարող են արդյունավետ օգտագործել այդ միջոցները:

- Շենքերն ու շինությունները մեծ հարստություն են, դրանք իսկապես չի կարելի թողնել միայն համատիրությունների հույսին: Դրանք համընդհանուր պետական հոգածության առարկա պիտի դառնան:

Որպեսզի այդ գումարները չփոշիանան, նախ պետք է իրավիճակային պատկերը պարզաբանել, վերլուծել ու գնահատել, դրանից հետո որոշակի ծրագիր մշակել: Ծրագրի մշակումից հետո որոշակի գրանտների, դոնոր կազմակերպությունների միջոցները ներառելու միջոցով պիտի փորձել փրկել բազմաբնակարան շենքերը:

- Ինչո՞վ բացատրել, որ մեզանում կարծես թե չի գիտակցվում այս խնդրի լրջությունը: Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին հանձնելով շենքերի ճակատագիրը, պետությունը կարծես ձեռքերը լվացել է եւ հետեւանքները վերացնելու քաղաքականություն է միայն վարում:

-Տիրապետող մտայնությունն այն է, որ շենքերի սեփականատերը ոչ թե պետությունն է, այլ համայնքներն են, նրանք էլ պիտի մտահոգվեն:

Բայց ասել, թե ընդհանրապես ոչինչ չի արվում, դա էլ ճիշտ չէ: Այսօր համայնքներն ահագին միջոցներ են տրամադրում շենքերին, հողի հարկի, գույքահարկի տնօրինումից հետո համայնքային բյուջեները բավական ակտիվացել են, Երեւանի Կենտրոն, Արաբկիր, Դավիթաշեն համայնքներում շատ բազմաբնակարանների վերանորոգման ծախսերի 50 տոկոսը տրամադրել են այդ համայնքները, 50-ը՝ համատիրությունները: Ընթացիկ նորոգումների հետ նաեւ կապիտալ նորոգումներ են արվում: Եթե շենքի տանիքը փոխվում է, ապա սա փաստորեն մասնակի կապիտալ նորոգում է նշանակում: Բայց վթարային տանիքներով շենքերի քանակը շատ-շատ է: Վերջին տարիներին պետությունը հսկայական միջոցներ հատկացրեց (բյուջեից, «Լինսի» հիմնադրամից) նաեւ աղետի գոտու վթարային շենքերին: Այս տարի եւս մի քանի միլիարդ դրամ է հատկացվել այդ նպատակին:

Եթե շատ հարուստ լինեինք, խնդիրը միանգամից կլուծեինք: Մենք առայժմ ստիպված ենք վարել աղքատ երկրի քաղաքականություն, ստիպված ենք ամեն տարի միջոցներ տրամադրել միայն վթարային շենքերի ամրացման համար:

Ասենք՝ շենքը 50 տարվա կյանք ունի: Որպեսզի նա 100 տարվա կյանք ունենա, առաջին 50 տարվա ընթացքում շենքի վրա իր արժեքի չափով ծախս պիտի արվի: Մինչեւ 90-ական թվականները, քանի դեռ շենքերը համարվում էին պետության սեփականությունը, այդպիսի միջոցներ ծախսվում էին: Այժմ՝ ոչ: Եվ առանց շահագործման ծախսեր անելու, սպասել, որ մեր բնակֆոնդն առողջ կմնա, անմտություն է:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Գյուղատնտեսական արտադրանքի աճ

Ինչո՞վ էր դա պայմանավորված

Անցյալ տարի Հայաստանի համախառն ներքին արդյունքում (ՀՆԱ) ամենամեծ աճ (14,4 տոկոս) արձանագրած ճյուղը գյուղատնտեսությունն էր: Հիշեցնենք, որ 2004 թ. հատկապես Արարատյան դաշտում ցրտահարությունից վնասվեց բերքի մեծ մասը: Այդուհանդերձ, ինչո՞վ էր պայմանավորված աճն այս ոլորտում:

Մինչ այս հարցին պատասխանելը, անդրադառնանք մի շարք իրողությունների: Հայաստանում ոռոգելի հողերը կազմում են շուրջ 300 հազար հա: Այստեղ է ստացվում բուսաբուծական արտադրանքի մոտ 80 տոկոսը: Սակայն այդ հողերի մոտ կեսը մի քանի տարում դարձել էին անջրդի: Պատճառը ոռոգման համակարգի եւ հողի սեփականաշնորհումից հետո ստեղծված կացության անհամապատասխանությունն էր: Մի կողմից նախկինում հարյուրավոր հեկտարների համար նախատեսված ոռոգման համակարգ, մյուս կողմից՝ հազարավոր սեփականաշնորհված փոքր (սկսած 0.1-ից մինչեւ 1-2 հա) հողակտորներ: Հասկանալի է, որ կառուցվածքների այդպիսի տեխնիկական անհամապատասխանության պայմաններում, որոնց ավելանում էին համակարգի քայքայվածությունը, անպատասխանատվության ընդհանուր մթնոլորտը, անհնար էր խոսել արդյունավետ ոռոգման մասին: Ներկայացնենք միայն մեկ փաստ՝ մինչ մշակաբույսին հասնելը ներտնտեսային ցանցում ջրի մոտ կեսը կորչում էր:

Վերոնշյալից ակնհայտ է դառնում, որ ոռոգման համակարգի արդյունավետությունը բարձրացնելու եւ դրանով գյուղատնտեսության ամենակենսական խնդրի լուծման համար անհրաժեշտ էին կառուցվածքային բարեփոխումներ: Հակառակ դեպքում, չնայած Համաշխարհային բանկի միլիոնավոր դոլարներ կազմող ներդրումներին, համակարգը վերջնականապես կքայքայվեր: Ջրօգտագործողների ընկերությունների ստեղծմամբ, կարելի է ասել, համակարգի զարգացման համար առաջին քայլն արվեց: Հիշեցնենք, որ 2003 եւ 2004 թթ. հանրապետության ամբողջ տարածքում ստեղծվեցին 54 ջրօգտագործողների ընկերություններ: Շուրջ 280 հազար ջրօգտագործողների ստեղծած այդ ընկերություններին հանձնվեց մոտ 230 հազար հա ոռոգվող տարածքների սպասարկումը: Եվ այն, որ անցյալ տարի ոռոգման հետ կապված դժգոհությունները էականորեն պակասեցին եւ որ բուսաբուծության համախառն արտադրանքի աճը նախորդ տարվա համեմատ կազմեց մոտ 20%, նաեւ այս գործոնով էր պայմանավորված: Համապատասխանաբար, ավելացան նաեւ վճարումները ջրօգտագործման դիմաց եւ համակարգում կատարվող ներդրումները: Համաձայն ջրային տնտեսության բարեփոխումների եւ զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակի, 2004 թ. հավաքվեց 2,5 մլրդ դրամ ոռոգման ջրի վճար, որից 650 մլն դրամը ներդրվեց համակարգի պահպանման վրա:

Սակայն ասել, թե խնդիրը կարգավորվել է եւ մնում են միայն ընթացիկ աշխատանքները, ճիշտ չի լինի: Ընկերությունների ղեկավար մարմինների ընտրությանը գյուղացիների իսկապես լիիրավ մասնակցության, նրանց ակտիվության բարձրացման, գործադիր օղակներում մասնագետ կադրերի նշանակման, դրանց ուսուցման, ընկերությունների տեխնիկական ապահովության եւ բազմաթիվ այլ հարցեր դեռ լուծման կարիք ունեն: Ցավոք, օբյեկտիվ խնդիրներից բացի, առկա են նաեւ սուբյեկտիվ գործոնները: Դրանցից գլխավորը, թերեւս, կապված է ջրի վարձավճարների հետ:

Խորհրդային տարիներին, կոլտնտեսությունների եւ խորհտնտեսությունների ժամանակ գյուղացիների համար մատչելի չի եղել ոռոգման ջրի սպասարկման ծախսերի եւ վճարումների մեխանիզմը: Նրանք ստացել են աշխօր կամ աշխատավարձ առանց իմանալու, թե արտադրված գյուղմթերքից ստացված եկամուտներն ինչպես են բաշխվել եւ ստացած ջրի դիմաց ով է վճարել: Այդ իսկ պատճառով մարդկանց հոգեբանության մեջ դժվարությամբ է արմատավորվում ջրի մատակարարման դիմաց վճարելու գաղափարը: Իսկ երբ դրան ավելանում են քաղաքական գործիչների՝ հատկապես նախընտրական շրջանում արված կոչերը չվճարելու ջրի դիմաց, վիճակն ավելի է բարդանում: Ընդ որում, նման կոչեր անում են ոչ միայն ընդդիմադիր քաղաքական գործիչները, այլեւ իշխանական օղակներում գտնվողները:

Գյուղացիներին սիրաշահելու նպատակով արվող կոչերը իրականում ուղղված են հենց գյուղացիների շահերի դեմ: Եթե չլինեն վճարումները, անհնար կլինի հոգալ ոռոգման համակարգի գոնե պահպանման ծախսերը, չխոսելով արդեն սպասարկող անձնակազմի մասին: Խորհրդային տարիներին Հայաստանում այս համակարգի շահագործման եւ պահպանման համար յուրաքանչյուր տարի հատկացվել է մոտ 60 մլն դոլարի չափ գումար: Հետեւաբար այսօր, պետության ներդրումների կտրուկ կրճատման պայմաններում, ոռոգման համակարգի պահպանումն ու զարգացումն անհնար կլինի առանց դրանից օգտվողների վճարումների: Համակարգի արդյունավետ կառավարումն ու ջրի դիմաց կատարվող կանոնավոր վճարումները, որոնք կյանքի կոչելու առաջին քայլերն են անում գյուղացիների ստեղծած ընկերությունները, այն կարեւոր նախապայմաններն են, առանց որոնց անհնար է ակնկալել Հայաստանի գյուղատնտեսության զարգացումը եւ գյուղացիների կենսամակարդակի բարձրացումը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Հասարակական համաձայնությունը որպես գերխնդիր

Մամուլում կարդացի Ազգային ժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի «Ապագայի ընտրություն կամ՝ հանուն հասարակական համաձայնության» հոդվածը: Հոդվածը խիստ արդիական է, հիմնախնդիրներն այսօր, իսկապես, մտահոգում են մեր հասարակության լայն շրջանակներին:

Ժողովրդավարությունը մեր հանրապետությունում կամաց-կամաց իր համար հուն է բացում: Դա մենք ժխտել չենք կարող: Սակայն այսօր մեզ մտահոգում են այն արհեստական պատնեշները, որոնք խոչընդոտում են իրական ժողովրդավարական սկզբունքների արմատավորմանը: Եթե ժողովրդավարության համար պայքարում են մարդիկ, ապա իրական ժողովրդավարության պատնեշները նույնպես ստեղծում են մարդկային որոշ կլանային խմբեր: Նրանց պետք է վերափոխել, բռնել նրանց չարագործ ձեռքը, հեռացնել, մեկուսացնել քաղաքական արենայից: Ստացվում է այնպես, որ ոչ թե ժողովուրդն է վճռում տեղական եւ հանրապետական ղեկավար մարմինների ընտրությունների ճակատագիրը, այլ հենց նրանք՝ մարդկային այդ թափթփուկները: Բազում ընտրախախտումները, ընտրակաշառքները, անօրինականությունները հենց նրանց ձեռքի գործն են:

Աշնանը սպասվում են տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններ: Այս անգամ գոնե ազնիվ գտնվենք, աշխարհին ցույց տանք, որ մենք էլ օրինապաշտ ազգ ենք, որ մենք էլ կարող ենք հարգել մեզ, մեր շրջապատի կարծիքը, ընդունելի արժեքները: Պետք է վեր կանգնել նեղ կուսակցական, խմբակային շահերից: Համայնքների ղեկը պետք է վստահել արժանի, գործը հասկացող, հեղինակություն վայելող մարդկանց: Ժամանակն է հրաժարվելու «թաղային հեղինակություններից», անարժաններից, փողով իշխանությունը նվաճողներից: Մարդիկ պետք է լավ իմանան, որ իրենց մի քանի գրոշ նետողները հետագայում իրենցից են տարբեր ճանապարհներով շորթելու: Մի հոր հացը չպետք է փոխել մի փոր հացի հետ:

Հանրապետությունում օդ ու ջրի պես այսօր անհրաժեշտ է հասարակական համաձայնության մթնոլորտը: Դրանում մեծ է քաղաքական կուսակցությունների դերը: Ցավալիորեն աճում է ներքաղաքական ատելությունը, անհանդուրժողականությունը: Սնկի նման աճում են քաղաքական կուսակցությունները, մեծանում է նաեւ այսպես կոչված «առաջնորդների» բանակը, որոնք պետական, համազգային շահը կարող են ստորադասել իրենց նեղ, անձնական նկրտումներին: Եվ ճիշտ է նշված հոդվածում, որ «...նրանցից ոմանք առաջնորդվում են ինչքան վատ, այնքան լավ սկզբունքով»:

Մոռացվում է մի պարզ ճշմարտություն, որ կենդանական աշխարհը հիմնված է ուժի, իսկ մարդկային հասարակությունը՝ համաձայնության վրա:

Ժողովրդավարությունն արժեք է՝ ազատության երանգով: Բայց նաեւ այն չպետք է չարաշահվի:

Հասարակական համաձայնություն եւ միասնություն՝ հանուն մեր երկրի վաղվա օրվա, հանուն մեր ժողովրդի բարեկեցիկ եւ ապահով ապրելակերպի: Բոլորս պետք է լծվենք այս հայրենանվեր գործին: Պետք է հիշենք նաեւ, որ ունենք Արցախի գերխնդիրը:

Այդ գործում մեծ անելիքներ ունեն ողջ հասարակությունը, քաղաքական ուժերը, դեռեւս սեփական կարիքները հոգացող, այսպես ասած, քաղաքական եւ տնտեսական էլիտան: Եվ, վերջապես, այս ամենի դիրիժորի պարտականություններն իրենց ուսերին պետք է կրեն երկրի իշխանավորները: Նրանք, ինչպես նշում են մեծերը, պետք է հաշվի առնեն երեք բան. որ իրենք մարդկանց են իշխում, որ պետք է լինեն սահմանադրության եւ օրենքների կրողներն ու կատարողները եւ որ, վերջապես, իշխանությունը մշտական չէ:

Ես ամբողջովին ընդունում եմ Արթուր Բաղդասարյանի հոդվածի մտահոգությունները, գնահատականներն ու եզրահանգումները: Այդ հոդվածի անկողմնակալ քննարկումը, կարծում եմ, բարերար ազդեցություն կարող է ունենալ երկրի քաղաքական եւ հասարակական մթնոլորտի հետագա առողջացման վրա:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՂԱԼՈՒՄՅԱՆ
ՀԿԿ Կենտկոմի նախկին քարտուղար

Թուրքիայից համահայկական քաղաքական պահանջները միշտ էլ ընդգրկել են տարածքային, նյութական փոխհատուցումներ եւ ցեղասպանության ճանաչում: Ժամանակի ընթացքում, սակայն, ճանաչման պահանջը մի տեսակ մթագնել է մյուս պահանջները: Սա հասկանալի է, եթե հաշվի առնենք առաջին երկու պահանջների ակնհայտ բարդ խոչընդոտները: Ցեղասպանության ճանաչման խնդիրը տարբեր է: Հայերը եւ շատ օտարներ արդեն իսկ հոժարակամ համախմբվել են այս արդարացի եւ համեմատաբար ոչ ագրեսիվ պահանջի

Ցեղասպանության ճանաչում... եւ վե՞րջ

Ամերիկահայ անկախ լրագրող Դավիթ Բոյաջյանը, որը մեր թերթում սրանից առաջ մի քանի հոդվածով հանդես է եկել, այս անգամ քննարկում է պահանջատիրության առավել ընդգրկուն թեման:

շուրջը: Եվ թվում է նույնիսկ, որ թուրքական մի խոստովանություն, հավանաբար մեկ-երկու նախադասություն այնքան էլ հեռավոր մի երազանք չէ այլեւս: Ենթադրենք, ուրեմն, որ Թուրքիայի վարչապետն այսօր հայտարարում է, թե «Թուրքիան հաստատում է, որ 90 տարի առաջ, երբ թուրքերն ու հայերը միաժամանակ տառապեցին, օսմանյան իշխանության որոշ անհատներ ոճիր գործեցին հայերի նկատմամբ: Բայց եկեք այժմ սկսենք մի նոր դարաշրջան»:

Դա ամոքելո՞ւ է մեր ընդհանուրի հավաքական հոգեվիճակը: Դա լո՞ւրջ քայլ է լինելու թուրքերի կողմից եւ արդյոք նշանակելո՞ւ է դիրքորոշումների վերանայում: Թուրքական կազմակերպություններն ու ընդհանրապես թուրքերն իրոք դադարեցնելո՞ւ են ժխտել ցեղասպանությունը: Դեռեւս կենդանի վերապրողները կամ վախճանվածների ժառանգորդները ստանալո՞ւ են որոշակի փոխհատուցում: Հայաստանի անվտանգությունն զգալիորեն ուժեղանալո՞ւ է դրանից: Թուրքիան բացելո՞ւ է Հայաստանի հետ իր սահմանը: Թուրքիան վերջ դնելո՞ւ է իր պանթուրքական նկրտումներին Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում: Հայերը կարողանալո՞ւ են վերաբնակվել Անատոլիայում, Արեւմտյան Հայաստանում: Հնարավոր լինելո՞ւ է դրանից թեկուզ փոքր տարածքներ վերադարձնել Հայաստանին:

Իմանալով, որ այս բոլոր հարցերի հնարավոր պատասխանը «ոչ» է, մենք պարտավոր ենք վերանայել մեր շեշտադրումը ճանաչման վերաբերյալ: Այդ հարցով են զբաղված քաղաքագետներ դոկտ. Սիմոն Փայասլյանը, Նիկոլաս Դավիթյանը եւ դոկտ. Խաչիկ Տեր-Ղուկասյանը (Հայկական ֆորում, հատոր 2, N 3, «Կոմիտաս» կազմակերպություն):

Վերանայել ճանաչման խնդիրը

Ըստ Փայասլյանի, «Հայկական պատմական տարածքների գլխավոր բաղկացուցիչ մասը վերասահմանվել է կամ ամբողջովին փոխարինվել ճանաչման» պահանջով: Արեւմտյան տերությունների «հիշատակի հայտարարությունները, որոնք անտեսում են տարածքային պահանջները, պետք է մեկընդմիշտ մերժվեն»: Նա չորս նպատակ է մատնանշում՝ տարածք, հուզական, հոգեկան ապաքինում, նյութական փոխհատուցում եւ միջազգային բարձր կարգավիճակ Հայաստանի համար: Դրանից միայն վերջինն է, ըստ Փայասլյանի, իրականում հնարավոր ձեռք բերել ցեղասպանության ճանաչման հետեւանքով: Նա անհանգստացած է, որ «ցեղասպանության ճանաչման նպատակների եւ խնդիրների վերաբերյալ հասարակական քննարկումներ չկան»: Դավիթյանը նույնպես: «Ցեղասպանության ճանաչման ձգտումն արդեն երկար ժամանակ նպատակին հասնելու ջանքերից վերածվել է սոսկ ռեֆլեքսային գործողության: Հայերը պատրաստ են վերանայել իրենց դիրքորոշումը...»: Ցեղասպանության ճանաչումը կարող է «անվտանգության երաշխիք» դառնալ, եթե Հայաստանը կարողանա «վերափոխել Հայաստանի անվտանգություն հասկացությունը Թուրքիայի եւ արեւմտյան աշխարհի ըմբռնումները»:

Մյուս կողմից, Տեր-Ղուկասյանը գտնում է, որ ճանաչման պահանջը պետք է ներառի «զգոնություն թուրքական հնարավոր սպառնալիքի դեմ-հանդիման»: Ճանաչումը կարող է լինել «առաջին քայլը» դեպի «հարաբերությունների նորմալացում»: Այդուհանդերձ, «ցեղասպանության ընդունումը պետք է Թուրքիային զրկի» տարածքներից, որ նա ձեռք է բերել ցեղասպանությունն իրականացնելու հետեւանքով:

Այնպես որ, մենք պետք է վերանայենք ճանաչման հետապնդման խնդիրը, որպեսզի չզղջանք հետագայում:

Տարածք եւ փոխհատուցում

Եվրոմիությունը, որին ձգտում է անդամակցել Թուրքիան, վերջինից պահանջում է ճանաչել ցեղասպանությունը: Ենթադրենք՝ Թուրքիան կատարի այդ պահանջը: Եվրոմիությունը եւ Մ. Նահանգները հավանաբար եզրակացնելու են, որ հայերն ստացան այն ամենն, ինչ ցանկանում էին, քանի որ տարածքային եւ նյութական փոխհատուցման հարցերն օրակարգում չեն: Հայերի համար վերջին ռոպեին դրանք օրակարգի հարցեր դարձնելը հեշտ չի լինելու: Իսկ սոսկ ճանաչումից Հայաստանը հավանաբար քիչ բան է վաստակելու:

Արեւմուտքն էլ կարող է կեղծ մի ճանաչումով հանդես գալ ասելով. «Թուրքիան ափսոսում է հայերի անարդարացի սպանությունները 1915-ին՝ Օսմանյան կառավարության կողմից»:

Նման ճանաչումը, առանց իրավունքների վերականգնման նշումների, անցանկալի է: Մյուս կողմից՝ Թուրքիային ճանաչման մղելու ջանքերը հզոր զենք են Մ. Նահանգների ձեռքին՝ Թուրքիային զսպելու:

Տարածքային եւ նյութական փոխհատուցումները մեր օրակարգում ընդգրկելը երկու հետեւանք կարող է ունենալ: Առաջին՝ Թուրքիան երբեք էլ չի ճանաչի ցեղասպանությունը՝ վախենալով հետեւանքներից: Երկրորդ՝ եթե երբեւէ ճանաչում իրականանա, այս անգամ Թուրքիան եւ Արեւմուտքը չեն կարողանա Հայ դատի հարցն ավարտված համարել:

Պետքարտուղարության ծուղակը

Հայաստանում Մ. Նահանգների դեսպան Ջոն Էվանսը, պետքարտուղարության խորհրդատու եւ Թուրք-հայկական հաշտության հանձնախմբի (ԹՀՀՀ) նախագահող Դեյվիդ Ֆիլիպսը, վերջերս շրջագայելով Մ. Նահանգներում, գնեությամբ հայտարարել են, որ հայերը չեն կարող հողային կամ նյութական պահանջներ ներկայացնել Թուրքիային: Նրանք մեջբերել են 2003 թ. ԹՀՀՀ-ի հրատարակած մի «զեկույց», համաձայն որի ընդունելով հանդերձ ցեղասպանության փաստը, ակնարկում է, որ ՄԱԿ-ի 1948 թ. դեկլարացիան չի կարող հետադարձորեն կիրառվել եւ որ «իրավական, ֆինանսական կամ տարածքային» պահանջներն անվավեր են: Ֆիլիպսն ավելի հեռու է գնում՝ ակնարկելով, որ չորս տարի առաջ ինքն է հուշել նախագահ Քոչարյանին թուրքական հեռուստատեսությանն ասել, որ Հայաստանը չի հետապնդի տարածքային կամ նյութական փոխհատուցում ստանալու հարցերը:

Սա է ուրեմն մեզ համար լարված ծուղակը: Մ. Նահանգները եւ հնարավոր է նաեւ Թուրքիան մի օր կարող են ճանաչել ցեղասպանությունը, բայց հայերը պետք է հրաժարվեն բոլոր այլ՝ հատկապես տարածքային պահանջներից:

Ինչո՞ւ է Ամերիկան այժմ մտահոգված թուրքական տարածքներով: Որովհետեւ պետքարտուղարությունը, ինչու չէ, նաեւ Եվրոպան եւ Իսրայելը, Արեւելյան Թուրքիան համարում են կենսական ճանապարհ դեպի Կասպից ծովի շրջանի նավթն ու գազը: Պահպանելով այդ տարածքը, առավել հեշտ կլինի մուտք գործել Կովկաս:

Աղազան

Ցեղասպանության ճանաչման հարցը կենսական եւ գուցե նաեւ մշտական զենք է Հայաստանի եւ սփյուռքի զինանոցում: Դրան պետք է լուրջ վերաբերվել: Հայաստանն ու սփյուռքի ավանդական քաղաքական կուսակցությունները պետք է անմիջապես տարածքային եւ նյութական փոխհատուցման խնդիրները դնեն ճանաչման պահանջին հավասար կամ մոտիկ:

Իրատեսական տեսանկյունից Հայաստանը չի կարող կանխատեսելի ապագայում տարածքներ ձեռք բերել: Այդուհանդերձ, այդ տարածքները կենսական են մեր հետագա անվտանգության տեսանկյունից: Հայաստանն, օրինակ, կարիք ունի անվտանգ ճանապարհ ունենալու դեպի Սեւ ծով, Եվրոպա եւ Ռուսաստան: Ավելորդ է ասել, որ այդ նպատակին հասնելու համար Հայաստանը պետք է էլ ավելի հզոր դառնա:

Ապագայում տարածքներ ձեռք բերելը եւ նյութական փոխհատուցում ստանալը ինչ-որ չափով կապաքինեն մեր վերքերը, ավելի, քան որեւէ թուրքական ճանաչում: Ուշադրության արժանի է, որ Ղարաբաղն ու շրջակա տարածքները հայերի ձեռքն անցնելուց հետո զգալիորեն նվազել են ադրբեջանցիների ճնշումները, բռնություններն ու կոտորածները: Հաղթանակը, ուրեմն, լավագույն վրեժն է:

Վերջապես մենք պետք է ավելի լավ պատրաստվենք հողային եւ նյութական փոխհատուցումներին: Ցեղասպանությանը նվիրված հիշատակի երեկոները, դասախոսությունները ու համագումարները պետք է շեշտը դնեն երկրի քաղաքական հետեւանքների վրա. պատմական հողերի կորուստ, պատմական եւ անձնական ունեցվածքի կորուստ եւ մի հակառակորդի գոյություն՝ իր վտանգավոր պանթուրքական փիլիսոփայությամբ: Երիտասարդ սերունդը, որն արկածների սիրահար է, առավել հետաքրքրվում է նման քաղաքական հարցերով: Իսկ եթե Թուրքիան երբեք չճանաչի ցեղասպանությունը, ապա, անշուշտ, Հայաստանի անվտանգությունն ու իրավունքների վերականգնումը շատ ավելի կարեւոր են:

ՎԱՏՆՈՒՄՆԵՐ

Պենտագոնի ծախսերը գրեթե չեն վերահսկվում

Ամերիկյան Սենատի ենթակոմիտեի գլխավոր վերահսկիչ Դեյվիդ Ուոլքերը խոստովանել է, որ Պենտագոնում գոյություն չունի այնպիսի համակարգ, որը թույլ կտար քիչ թե շատ հավաստիորեն պարզել, թե ինչ նպատակով են ծախսվել Կոնգրեսի հատկացրած խոշոր հատկացումները:

Ուոլքերը գլխավորում է վերահսկիչ-հաշվային պալատը, որն զբաղվում է կառավարական կազմակերպությունների անկախ աուդիտով եւ վերահսկմամբ: Ռոյթեր գործակալությունը նշում է, որ ԱՄՆ ռազմական գերատեսչության գործունեությանը վերաբերող զեկուցագրում լուրջ քննադատության են ենթարկվում Պենտագոնի ֆինանսական հաշվետվություններում նկատվող կոպիտ խախտումները:

Ուոլքերի խոսքերով, կասկած չկա, որ Կոնգրեսի հատկացրած միջոցները ծախսվել են: Բայց գրեթե անհնար է պարզել, թե դրանք կոնկրետ ինչ նպատակների են ծառայեցվել: Վերահսկիչ-հաշվային պալատի աշխատանքի մանրամասն հաշվետվությունը պատրաստ կլինի ամենամոտ ժամանակներս:

Գլխավոր վերահսկիչն ընդգծում է, որ 2006 թ. ֆինանսական տարվա բյուջեից 419,3 մլրդ դոլար պահանջող Պենտագոնն ամեն տարի միլիարդներ է վատնում վատ տնտեսվարման պատճառով:

ԱՄՆ պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչներն առայժմ որեւէ մեկնաբանություն չեն արել Ուոլքերի մեղադրանքների կապակցությամբ:

Կաշառակերության մեջ մեղադրված Չեխիայի վարչապետը հրաժարական տվեց

Չեխիայի վարչապետ Ստանիսլավ Գրոսը հրաժարական է տվել կաշառակերության մեղադրանքների աղմկալի դեպքերից հետո: Գրոսը չի կարողացել համոզիչ բացատրություն տալ ֆինանսական այն միջոցների աղբյուրի առնչությամբ, որոնք նրա ընտանիքը ծախսել է թանկարժեք բնակարանի ձեռքբերման նպատակով:

Ութ ժամ տեւած խորհրդակցությունից հետո սոցիալ-դեմոկրատ Գրոսը երեք լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին հայտնել է, որ կառավարող կոալիցիայի երեք կուսակցությունները նոր կառավարություն կազմելու համաձայնության են եկել:

Այդ որոշումը վերջ է դնում Չեխիայի քաղաքական երկարատեւ ճգնաժամին, որի պատճառը վարչապետի նոր բնակարանն է: Ինտերֆաքս գործակալությունը նշում է, որ այժմ արդեն հնարավոր է խուսափել վաղաժամկետ խորհրդարանական ընտրություններից:

Պրահայում դիտորդները կարծում են, որ կառավարության նոր ղեկավարի պաշտոնում կարող է ընտրվել Եվրոմիությունում Չեխիայի մշտական ներկայացուցիչ Յան Կոգուտը:

ԱՄՆ, ԵՄ, Կանադայի եւ Ճապոնիայի քաղաքացիներն ազատորեն կայցելեն Վրաստան

ԱՄՆ, ԵՄ, Կանադայի եւ Ճապոնիայի քաղաքացիները կարող են Վրաստան մուտք գործել առանց այցագրերի ձեւակերպման: Վրաստանի փոխարտգործնախարար Կախա Սիխարուլիձեն РБК գործակալության թղթակցին ասել է, որ հանրապետության իշխանությունները որոշել են վերացնել հիշյալ պետությունների քաղաքացիների մուտքի այցագրերը:

Նրա խոսքերով, Թբիլիսին այդ քայլին դիմում է Եվրաատլանտյան կառույցներին Վրաստանի անդամակցությունն արագացնելու նպատակով՝ հուսալով, որ մոտ ժամանակներս այցագրերը կվերացվեն նաեւ Վրաստանի քաղաքացիների համար:

Ինչ վերաբերում է ռուսաստանցիներին, նրանք ներկայումս Վրաստան մուտք են գործում դյուրացված կարգով: Նրանք այցագրեր ստանում են Վրաստանի սահմանում, ներառյալ օդանավակայանները, նավահանգիստները, հսկիչ անցակետերը: Վրաստանի քաղաքացիները Ռուսաստան մուտք գործելիս պարտավոր են նախօրոք ձեւակերպել այցագրերը:

Ճապոնիան հորատման աշխատանքներ է սկսում Արեւելաչինական ծովում

Չին-ճապոնական հարաբերություններում լարվածությունը չի թուլանում: Օրերս ՉԺՀ վարչապետ Վեն Ցզյաբաոն Դելիում հայտարարեց, որ ՄԱԿ-ի Անվ. խորհրդի մշտական անդամության հավակնող Ճապոնիան պարտավոր է ներողություն խնդրել 1930-40 թթ. իր գործած ոճիրների համար: Ճապոնիայում վերահրատարակված պատմության դասագրքերից մեկը, ըստ չինական կողմի, անչափ մեղմ է ներկայացնում «ճապոնական իմպերիալիզմի վայրագությունները»:

Պեկինի պահանջներին ի պատասխան Տոկիոն հիշեցնում է, որ ինքը 1972, 1995 եւ 1998 թթ. տարբեր առիթներով «խոր ափսոսանք» է արտահայտել անցյալի դեպքերի կապակցությամբ: Ճապոնիայի ԱԳՆ հայտարարության մեջ նշվում է, որ երկիրը վերջին 60 տարիներին ընտրել է «ժողովրդավարական եւ խաղաղ զարգացման ուղին»:

«Ֆիգարո» թերթը տեղեկացնում է, որ Տոկիոն չորեքշաբթի օրը ճապոնական ընկերություններին արտոնել է գազի հորատման աշխատանքներ սկսել Արեւելաչինական ծովում, որտեղ չինացիներն ավելի վաղ հանքավայրերի հետախուզման աշխատանքներ էին սկսել: Տոկիոյի որոշումը կարող է էլ ավելի սրել առանց այդ էլ լարված չին-ճապոնական հարաբերությունները:

Պեկինն անմիջապես բողոքի ձայն է բարձրացրել, Տոկիոյի որոշումը բնութագրելով իբրեւ «սադրանք Չինաստանի իրավունքների եւ միջազգային իրավունքի նորմերի նկատմամբ»: Ճապոնիան Արեւելաչինական ծովի խնդրահարույց տարածքն իրենն է համարում եւ անցյալում Պեկինին խնդրել էր համատեղ օգտագործել գազի ծովային հանքավայրերին առնչվող տեղեկությունները:

Չին-ճապոնական հարաբերություններում լարվածություն ծագեց անցյալ տարվա նոյեմբերին, երբ Ճապոնիան Պեկինին խիստ բողոք ներկայացրեց իր տարածքային ջրերում չինական մի սուզանավի հայտնվելու կապակցությամբ: Ճապոնիայի պաշտպանության հարցերին նվիրված վերջին Սպիտակ գրքում, հյուսիսկորեական ռազմական սպառնալիքից բացի, առաջին անգամ խոսում է նաեւ Չինաստանից բխող վտանգի մասին: Անկասկած, Տոկիոյին մտահոգում է Չինաստանի արագ աճը տնտեսության, պաշտպանության եւ տիեզերքի յուրացման ոլորտներում:

Պ. Ռ.

«Ինչո՞ւ վախնալ գրողէն...»

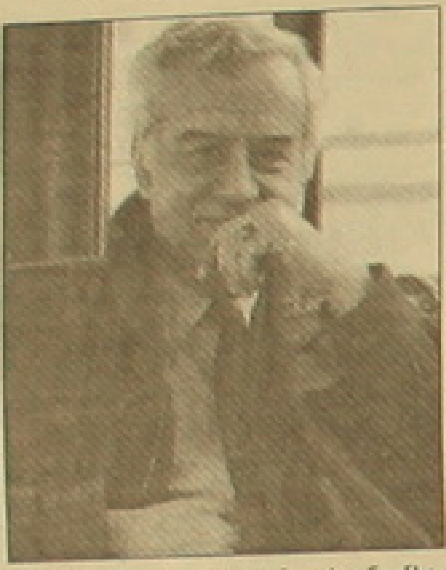

«...Եթէ մնայի Փարիզ, կրնայի գոհանալ տանս աշխարհագրական խաւաւարտին ցցուն լեռներով, գրութիս մանրաստ առօրեայով, կրնայի գոհանալ այլ բաներով, հապա արե՞ը, հապա մարդի՞կը, հապա «Կոմիտասի այգի՞ն», հապա Արագա՞ծը, հապա Ծիծեռնակաբե՞րդը, հապա գոնէ մէկ գիշեր Էջմիածնի մայրավանքին մէջ անցընելու ցանկութի՞ւնս:

Հապա մանաւանդ անդնդախոր ձորե՞րը...»:

«Անկատար վերծանումներ» ընդհանուր խորագիրը կրող այս էջերը Մովսէս Պչաքճեանի մտորումներն են, հայեացքները, վկայութիւնները. այն շարունակութիւնն է 1987 թուականին լոյս տեսած «Լուացք փռուած տանիքի վրայ» հատորի:

Ինն ստուարածաւալ հատորների հեղինակ է Մովսէս Պչաքճեանը՝ ծնուած Հալէպ, 1976 թուականից ի վեր ապրում է Փարիզում:

Մեր հանդիպումներից մէկի ժամանակ առիթը ներկայացաւ իր հետ զրուցելու, իր վերջին գրքի՝ «Մինչեւ վերջինը արեւներուն» հատորի եւ ընդհանրապէս՝ իր փնտռտուքների, մտորումների աշխարհի մասին:

Մի քանի բառ Մովսէս Պչաքճեանից.

- Ինչ է գրականութիւնը Ձեզ համար:

- Ինչ որ ըրած եմ մինչեւ հիմա: Գրած եմ թատերախաղ, որուն մէջ համայնական երջանկութիւնը դարձուցած եմ ծանակի խաղ, գրած եմ «Ծիծեռնակները մեռին չստացած խրտուիլակներէն», որուն մէջ կեանքի ելեւէջները դարձուցած եմ դաստակ, գրած եմ էսսէներ՝ «Բարեւ Հայաստան» երդիին տակ, գրած եմ «Անկատար վերծանումներ», դարձեալ Հայաստանի մասին, գրած եմ «Մինչեւ վերջինը արեւներուն»՝ կեանքս իմաստաւորող գործ, գրած եմ «Լուսաւոր աչքերով օտարականը», որուն ընթացքը միայն ընթերցողը կրնայ կարդալ, գրած եմ ինն հատոր եւ վերջինը կը հասնի շուտով:

- Ձեր ծննդավայրն ազդե՞լ է Ձեր գրականութեան վրայ:

- Ինծի համար կան երեք անկիւններ՝ Հալէպը, Հայաստանը եւ իմ մարդկային ապրումները: Երբեմն երեքը միաժամանակ, երբեմն առանձին: Հալէպը իմ մէջս է, Հայաստանը տեսած եմ ներքնապէս եւ 12 անգամ, եւ մարդ եմ՝ ամէնէն առաջ:

- Որտեղի՞ց են սերվում Ձեր ընտանիքը, աւելի շուտ ձեր ծնողքը:

- Երկուքն ալ գաղթական: Մէկը ծնած է Այնթապ, երկրորդը ծնած է Սուէտիոյ Սելիմիէ գիւղին մէջ, երկուքն ալ Այնթապ քաղաքէն:

- Ձեր մայրը օգնե՞լ է Ձեզ, կա՞մ ինքը Ձեր գրականութեան մէջ:

- Երբ ըրածս գրականութիւն է, անձերը չեն կրնար նմանակուիլ կեանքին մէջ: Թէեւ մայրս դժուար թէ կարելի ըլլայ գրականութեան մէջ դնել: Մայրս իրական ըլլալով հանդերձ, ոգի է՝ անսահմանելի:

- Ձեր վերջին գրքի մասին:

- Իրականութեան եւ ճշմարտութեան խառնուրդ է վէպը: Ինչ է իրականութիւնը, ինչ է ճշմարտութիւնը: Մէկուն համար ճշմարտութիւնը իրականութիւն է: Օրինակ, վերջին հատորիս մէջ կայ աջ եւ ձախ կօշիկներու խօսակցութիւն մը: Կայ ուրիշ պատկեր մը, որուն մէջ հերոսը կը խօսի նկարի մը հետ, կայ աղջիկ մը, որ տղու մը ցոլացումը կ'առնէ եւ կը կորսուի: Այս բոլորէն ո՞րը իրական է, ո՞րը անիրական: Հազար ու մէկ յարաբերութիւն կայ վէպին մէջ:

Ճառախօսներ կ'արտայայտուին, պէտք է արտայայտուին: Բայց տարբեր է գրականութիւնը: Պէտք է կարդալ եւ գնահատել: Թէեւ քիչ մըն ալ խօսքի պէտք կայ:

Ըրածս ոչ ոք կրնար ընել, եւ կը կարծեմ, թէ աշխարհի ամենէն մեծ գրողն եմ: Բայց վերջը նոյն գրածս այնքան կը վատորակի, որ կ'ուզեմ դրկել զայն աղբամանէն ալ անդին:

Մինչեւ որ ամէն բան կը հասնի նպատակին ու ոչինչ կը մնայ բացի քանի մը ուրիշներու գործերէն:

Այսպէս ալ կը շարունակուի կեանքը, որ յափշտակութիւն մըն է:

Ներկայացնենք Մովսէս Պչաքճեանի 1997 թ. Փարիզում լոյս տեսած «Անկատար վերծանումներ» ժողովածուից «Թող ոչ ոք վախնայ գրողէն» գրութիւնից մի հատուած:

«Մինչեւ այսօր ալ չեմ հասկցած, թէ մարդիկ ինչո՞ւ այսքան կարեւորութիւն կ'ընծայեն գրողին, ինչո՞ւ ուշադրութիւն կը դարձնեն անոր, երբ կարելի է կոյր ձեւանալով անտեսել զայն, պարզ անտարբերութեամբ՝ անարգել, քար լռութեամբ՝ վարկաբեկել: Բայց ահա, փոխանակ դիմելու տարհամոզումի առօրեայ եղանակներու, կը հալածեն զայն, կը ծաղրեն, կը բանտարկեն, մինչեւ իսկ մահուան կը դատապարտեն, եւ ասիկա՝ անյիշաչար ժամանակներէ մինչեւ Չարենց եւ Բակունց, մինչեւ Ռուշդի եւ Վացլաւ Հաւէլ:

Ինչո՞ւ վախնալ գրողէն, երբ երաժիշտին կամ նկարիչին պէս ան ալ թուղթին, այդ ամենէն հասարակ նիւթին կը յանձնէ ներաշխարհին մէջ բիւրեղացածը, բառի կը վերածէ հոգիին մէջ երկնուածը: Ըլլալով բոլորին պէս, բայց ունենալով շնորհ, տաղանդ կամ հանճար, ան նախ կը մտնէ ինքն իր մէջ, իր միջանցքներուն մէջ, կ'անցնի շուրջի մարդոց միջանցքներուն, կը դեգերի այդտեղ, խղճամիտ հաւաքարարի մը նման կը ժողվէ, կը վերածուի տարրալուծարանի աշխատաւորի, ուսումնասիրող գիտնականի, մինչեւ որ կ'արձանագրէ եզրակացութիւնները, կ'աւելցնէ անոնց երանգ կամ կշռոյթ, կ'արտադրէ վէպ կամ պատմուածք, հեքիաթ կամ թատերակ:

Ինչո՞ւ վախնալ գրողէն, երբ մարդիկ գիտեն, թէ անոր գործածած իւրաքանչիւր տառը ծոցուն աչք մըն է, ու եթէ ֆիզիքական լեզուն ունի ատակութիւնը լոլոզելու, խածնելու, դաւաճանելու կամ խարդաւանելու, աչքը միակ օրգանն է, որ չի՛ կրնար քօղարկել, չի՛ կրնար սուտ տրամադրութիւն ստեղծել, չի՛ կրնար նենգել:

Մինչեւ այսօր ալ չեմ հասկցած, թէ ինչո՞ւ, իշխանաւորները յատկապէս, գերարժեւորած են գրողին երկը, երբ նկատած պէտք է ըլլային, թէ անորակ գիրքը կը դատապարտէ ինքզինք ոչնչացման, պահ մը մնալէ ետք նայուածներու տակ, քանի մը օր ցուցափեղկերու մէջ, մեքենայաբար կ'երթայ միանալու գիրքերու կոյտին, վերջապէս իջնելով աղբի զամբիւղներուն յատակը:

Չէ՞ որ ժամանակը, որպէս գերագոյն գրադատ, գտած է բոլոր ժամանակներու գեղագիտական տոկուն բոլոր արտադրութիւնները, գտած զանոնք, դասաւորած, կազմած ա՛յն գանձը, որուն մշակոյթ անունը կու տան: Մարդիկ չե՞ն ուզեր ճանչնալ իրենք զիրենք, չե՞ն ուզեր ունենալ յիշողութիւն, ձգել վաստակ սերունդներուն: Ազատութեան ձգտելով հանդերձ՝ կը վախնա՞ն ազատութենէն: Կ'ուզեն գոհանալ իրենց չնչին կեանքո՞վ միայն, միայն իրենց սին առօրեայո՞վ: Արդեօք միայն իրենց սեփական տեսակէ՞տը կ'ուզեն պարտադրուած տեսնել: Կ'ուզեն կեանքը ապրիլ սեփական հայելիի՞ն դիմաց:

Ինչո՞ւ վախնալ գրողէն, երբ ան պարզապէս մանկութիւն չունեցող մարդոց մասին կը պատմէ, սեփական տրիսմակէն կ'անցընէ եղերաբախտ քերթողներ, զարշահոտ սիկարէթները կասարօրէն կը ճզմէ մոխրամանի մը մէջ, առագաստներու կը յանձնէ գեղումներն ու մտորումները:

Կ'արժէ՞ վախնալ նման գրողէ մը:

Բայց ինչո՞ւ, դարեր առաջ, գիրքէն սարսափող առաջնորդներ գետերու մէջ շպրտեցին գրադարաններ, հրդեհեցին մատենադարաններ, գիրքերու մելանով ներկուած Տիգրի՞ն էր, որ սեւ հոսեցաւ ամբողջ օրերով, շաբաթներով»:

Զրոյցը՝ ԳՈՀԱՐ ԱՆԵՄՆԵԱՆԻ

Ատոմ Էգոյանի նոր ֆիլմը

Ութ տարի առաջ կանադահայ բեմադրիչ Ատոմ Էգոյանի «Jhe Sweet Hereafter» ֆիլմն արժանացավ Կաննի 2-րդ «Գրան պրիին», հիշեցնում է Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը՝ տեղեկացնելով բեմադրիչի նոր ֆիլմի՝ Կաննի այս տարվա փառատոնի մասնակցության մասին: «Յառաջը» նաեւ գրում է, որ կինոաշխարհի ամենից հռչակավոր այս փառատոնին մշտապես ցուցադրվում են Էգոյանի ֆիլմերը, իսկ ինքը՝ բեմադրիչը, կամ հանձնախմբի անդամ է ընտրվում, կամ ներկա է լինում իբրեւ պատվո հյուր:

Էգոյանի «Where the truth lies» դետեկտիվ անավարտ ֆիլմի գլխավոր դերակատարներն են Քեւին Բեյքընը եւ Քոլին Ֆիրթը: Կինոնկարի հետաքրքրահարույց պատահարներով սյուժեն ներկայացնում է ժողովրդայնություն վայելող մի ֆիլմի 2 խոսնակների ելույթներին հետեւած անակնկալները՝ հյուրանոցի իրենց սենյակում մահացած գեղեցկուհու սպանության հետ կապված: Ապա տարիներ անց մոռացության մատնված այս դեպքի մասին, երբ գրող Չերին Օ'Քոնները փորձում է վեպ գրել եւ հետախուզական աշխատանքները բացահայտում են զանազան մանրամասներ՝ լի վտանգներով ու հալածանքներով:

Ենթադրվում է, թե Էգոյանի այս ֆիլմը հավակնում է փառատոնի գլխավոր մրցանակի հիմնական մրցակիցներից մեկը լինելուն: Սակայն ֆիլմի երաժշտական ձեւավորման աշխատանքները հապաղելու հանգամանքները հնարավոր է՝ խախտեն փառատոնի պայմանաժամը, եւ այն դիտվի իբրեւ ուշացած մասնակից: «Տորոնտո ստար» թերթին հղում անելով՝ «Յառաջը» տեղեկացնում է, որ, ըստ Էգոյանի տված հարցազրույցի, ֆիլմի աշխատանքները ժամանակին կավարտվեն:

Մ. Բ.

«Արտաւազդ» թատերախումբը՝ նոր ներկայացմամբ

ՀԲԸՄիության «Արտաւազդ» թատերախմբի հիմնադրման 25-ամյակը կնշվի պատշաճորեն տարվա ընթացքում: Հոբելյանական միջոցառումները կսկսվի բանաստեղծ, մանկավարժ Զարեհ Մելքոնյանի «Այդ գիշեր» գործի ներկայացմամբ: Երկու արարով երգիծական թատերախաղը՝ Գրիգոր Սաթամյանի բեմադրությամբ տեղի կունենա ապրիլի 29-ին՝ Ալեք Մանուկյան կենտրոնի «Արտաւազդ» թատերասրահում, տեղեկացնում է «Նոր օրը»:

90-ամյակը Ուփսալայում

Րաֆֆի Արմենյան մշակութային ընկերության կազմակերպությամբ Ուփսալայի (Շվեդիա) քաղաքային գրադարանի դահլիճում օրեր տեղի է ունեցել հուշ-երեկո՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 90-ամյակին: Դասախոսությունից եւ պատմական հակիրճ ելույթներից հետո ցուցադրվել է Պ. Հոլմկվիստի եւ Ս. Խարթալյանի կարճամետրաժ «Շներին ասում եմ» վերնագրով ֆիլմը: Երեկոն նախատեսված է եղել հիմնականում ուսանողության շրջանակների համար:

Հ. Օ.

«Գազանը» Նյու Յորքի կատարողական արվեստի կենտրոնում՝ ապրիլին

Հայոց ցեղասպանության մասին պատմող «Գազանը լուսնի վրա» պիեսը վերջապես ներկայացվելու է նաեւ Նյու Յորքում: Երկար ամիսների բանակցություններից հետո «Ստելոտքեր փրոդաքշնզ» ընկերությունը պայմանագիր է կնքել պիեսն ապրիլի 27-ից ներկայացնելու «օֆ բրոդվեյ» հասկացության թատրոնների շարքին դասվող «Կատարողական արվեստի դար կենտրոնում», հաղորդում է «Արմինյն միռոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթը: «Օֆ բրոդվեյ» հասկացության մեջ հռչակավոր «Բրոդվեյ» թատրոնից բացի մտնում են նույն տարածքում գտնվող մյուս թատրոնները:

Կալինոսկու պիեսն իր տասներկու տարվա պատմության ընթացքում ներկայացվել է 17 տարբեր երկրներում, թարգմանվել մեկ տասնյակից ավելի լեզուների եւ արժանացել 40-ից ավելի մրցանակների:

Ապրիլ ամսվա ներկայացման պրոդյուսերն է Դեյվիդ Գրիլոն, որը «Կատարողական արվեստի կենտրոնն» իր ջերմ «նկարագրով» համարել է լավագույն վայրը նման պիեսի համար: Իսկ ռեժիսորը մրցանակակիր Լարրի Մոսն է, որն ամենից շատ փնտրված դերասանական արվեստի ուսուցիչն է Ամերիկայում: Նրա ուսանողների թվին են պատկանում Լեոնարդո դի Կապրիոն, Հիլարի Սուենքը եւ Մարիսկա Հարգիտեյը, որոնք Գրիլոյի օժանդակությամբ հայտնվել են այս տարվա օսկարակիր ֆիլմերում: Դերասանական կազմն ընդգրկելու է, ըստ լրատվության, «Թոնի» մրցանակին ներկայացված դերասաններ Օմար Մեթուալլին եւ Լուիս Զորիչին: Նրանց կողքին երեւալու են նաեւ դերասանուհի Լենա Գեորգասը եւ Մեթ Բորիեը:

Ակնկալվում է, որ ներկայացումը լայն արձագանք եւ մեծ հաջողության կարժանանա, որից հետո կբերվի Ամերիկյան մի շարք այլ քաղաքներում: Հնարավոր է նաեւ, որ ստեղծագործական կազմը հետագայում ֆիլմի վերածի այն: Իսկ մինչ այդ «Պոքեթֆ սեյվ» հայկական լուսանկարչական արխիվների կազմակերպությունը Ուոթերթաունից (Մասաչուսեթս) Նյու Յորք ապրիլի 16-ին ավտոբուսային երթ է կազմակերպում նրանց համար, ովքեր ցանկանում են դիտել ներկայացումը:

Պատմական լուսանկար Խարբերդից: «Գազանի» հիմքում ընկած ընտանիքը: Անուններն անհայտ են:

Ավելացնենք, որ 12 տարվա իր բեմական կյանքի ընթացքում պիեսը երկու անգամ թուրքական կառավարության «թիրախն» է դարձել. առաջինը Հյուսիսային Կալիֆոռնիայում՝ 1997-ին եւ երկրորդը Գերմանիայում՝ 2004-ին: Կազմակերպիչները ստիպված են եղել ճնշումների տակ չեղյալ հայտարարել ներկայացումները:

Ըստ Գրիլոյի, նման դեպքերը «ժողովրդավարական սկզբունքների դեմ են եւ չպետք է կրկնվեն»: «Գազանը» միջազգային երեւույթ է եւ «հավասարապես» գրավում է նաեւ ոչ հայկական ծագում ունեցող հանդիսատեսին: Վերապրելու եւ վերքերը բուժելու թեման համամարդկային է», ասել է նա:

Հ. ՕՀԱՆՅԱՆ

Հայ եւ հրեա վերապրողների համատեղ ցուցահանդես

Մեյնում (ԱՄՆ) հունվարին բացված «Հեյլի ֆարմ» պատկերասրահը «Վերապրած ստեղծագործելու միջոցով» ընդհանուր խորագրի ներքո վերջերս կազմակերպել է հայազգի Պերճուհի Կահիյանի եւ հրեա Սամուել Բակի նկարների համատեղ ցուցահանդեսը, ի նշանավորումն Հայոց ցեղասպանության 90-ամյա եւ հրեական ողջակիզման 60-ամյա տարելիցների:

Ըստ «Արմինյն միռոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի, Կահիյանը ծնվել է Հայաստանում 1914 թ.: Հորը թուրքերը ողջ-ողջ թաղել են իր իսկ փորած փոսում: Մայրը, իր մեջքին շալակելով Պերճուհուն, իսկ կողքերից քարշ տալով մյուս երեք զավակներին, անցել է տարագրության ճանապարհը եւ հասել Երեւան, որտեղ մինչեւ 1919 թ. աշխատել է Հայկական կարմիր խաչում, ապա տեղափոխվել Ամերիկա: Պերճուհին այժմ ապրում է Ուեյմութում (Մասաչուսեթս) եւ հավանաբար միակ վերապրող հայ նկարիչն է:

Սամուել Բակը ծնվել է Վիլնյուսում (Լեհաստան) 1933 թ.: Նա իր մոր հետ համակենտրոնացման ճամբարի դաժան փորձությունները ճաշակելուց հետո անցնում է Մ. Նահանգներ, որտեղ բնակություն է հաստատում Ուեստոնում (Մասաչուսեթս):

«Արվեստի միջոցով եմ կարողանում արտահայտել իմ մտքերն ու զգացմունքները, օգտագործում եմ երկրի՝ հողի գույնը: Ամեն ինչ հողից է ծնունդ առնում», նշել է Պերճուհին:

«Ես պատկերների միջոցով եմ ստեղծում իրականությունը եւ համեմատում այն տարբեր շերտերով, պարզից մինչեւ բարդը, ընդհանուրից մինչեւ անձնականը: Հուսով եմ, կտավներիս բարդությունը թույլ կտա մարդկանց տեսնել իմ անձնականից այն կողմ ընկած պատմությունը, որն ամբողջ հրեա ժողովրդին է բնորոշում», ասել է Սամուելը:

Հ. Օ.

Խնամքով վերաբերենք մեր ազգային արժեքներին

Ապրիլի 18-ը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի 1983 թ. կայացած գլխավոր կոնֆերանսի 22-րդ նստաշրջանը պաշտոնապես ընդունել է որպես Հուշարձանների եւ տեսարժան վայրերի միջազգային օր, որը տարեցտարի ընդլայնում է մասնակից երկրների շրջանակը: Այդ օրն աշխարհը նշում է որպես մշակութային ժառանգության բազմազանության շարունակական պահպանության եւ հասարակության բարձր գիտակցության ու զգոնության դրսեւորման օր:

Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոնի տնօրեն Հակոբ Սիմոնյանից տեղեկացանք, որ ապրիլի 18-ին կենտրոնի հրավիրած խորհրդակցությունը նվիրված է լինելու այդ օրվան, իսկ մեկ ամիս անց հրատարակվող «Հուշարձան» տարեգրքի 3-րդ հատորը մանրամասն կանդրադառնա այս հարցերին:

Ապրիլի 15-ին Ճարտարապետության ազգային թանգարան-ինստիտուտի ցուցասրահում կբացվի լուսանկարիչ Զավեն Սարգսյանի Անիի ճարտարապետությանը նվիրված ցուցահանդես: Հաջորդ տարի նախատեսվում է կազմակերպել ընդլայնված գիտաժողով՝ ի պաշտպանություն հուշարձանների եւ տեսարժան վայրերի պաշտպանության:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«Միլանի» հաղթելու հնարավորություններն ամենաբարձրն են

Հայտնի դարձան չեմպիոնների լիգայի կիսաեզրափակչի եւս երկու մասնակիցները: Պատվավոր մրցանակի համար պայքարը շարունակելու իրավունք ստացան անգլիական «Լիվերպուլն» ու հոլանդական «Էյնդհովենը»:

Թվում էր, թե իտալական «Յուվենտուսի» ֆուտբոլիստներին կհաջողվի ռեւանշի հասնել «Լիվերպուլի» նկատմամբ առաջին խաղում 1-2 հաշվով կրած պարտության դիմաց: Դրա համար իտալացիներին ընդամենը մեկ գոլ էր անհրաժեշտ՝ պայմանով, որ սեփական դարպասը կպահեն անառիկ: Սակայն Թուրինում «Յուվենտուսի» խաղը չստացվեց: Ողջ հանդիպման ժամանակ դաշտի տերերին հաջողվեց միայն երկու գոլային պահ ստեղծել, ինչը բավարար չէր հաղթելու համար: Ավելին՝ «Յուվենտուսը» կարող էր նույնիսկ պարտվել, եթե ընդմիջումից հետո «Լիվերպուլի» հարձակվող Միլան Բարոշը մեն-մենակ հայտնվելով դարպասապահի դիմաց, գրավեր դարպասը: Այսպիսով, դարպասները մնացին անառիկ, իսկ դա նշանակում էր, որ պայքարը կշարունակի «Լիվերպուլը»: Կիսաեզրափակչում Ռաֆայել Բենիտեսի սաները կմրցեն Լոնդոնի «Չելսիի» հետ:

Խաղից հետո երկու թիմերի մարզիչներն էլ իրենց հիացմունքն են արտահայտել «Լիվերպուլի» խաղից:

Ռաֆայել Բենիտես («Լիվերպուլ»)- Բոլորն էլ գիտեն, թե «Յուվենտուսի» դեմ ինչքան դժվար է խաղալ: Մենք ստիպված էինք ողջ հանդիպման ժամանակ զգոն լինել, քանի որ իտալացիները կարող էին ցանկացած պահի պատժել: Ուրախ եմ Չաբի Ալոնսոյի համար, որը թեեւ վնասվածքից լրիվ չէր ապաքինվել, սակայն հիանալի խաղաց: Այժմ հերթական մրցակիցը «Չելսին» է: Ընթացիկ մրցաշրջանում մենք արդեն 3 անգամ հանդիպել ենք եւ ամեն անգամ քիչ էր մնացել հաղթեինք: Ձեռք բերված փորձը պետք է որ դրական դեր խաղա:

Ֆաբիո Կապելո («Յուվենտուս»)- «Լիվերպուլը» կիսաեզրափակիչ մտավ արժանիորեն: Ես խոնարհվում եմ այդ թիմի ֆուտբոլիստների առջեւ: Անգլիացիները մեզ չէին թողնում մոտենալ իրենց տուգանային հրապարակին: Իհարկե, մենք փորձում էինք գոլ խփել, սակայն, ցավոք, դա մեզ չհաջողվեց:

Ֆրանսիայի չեմպիոն «Լիոնին» չհաջողվեց մտնել հաջորդ փուլ, թեեւ «Էյնդհովենի» հետ արտագնա խաղի արդեն 10-րդ րոպեին Վիլտորի դիպուկ հարվածի շնորհիվ բացել էր հաշիվը: Սակայն 50-րդ րոպեին Ալեքսը վերականգնեց հավասարակշռությունը, որը պահպանվեց մինչեւ խաղավարտ: Քանի որ առաջին խաղում եւս գրանցվել էր 1-1 հաշիվ, հաղթողը որոշվեց 11 մ հարվածաշարով, որում ավելի դիպուկ էին հոլանդացիները (4-2): Վերջիններս կիսաեզրափակչում կմրցեն «Միլանի» հետ: Ճիշտ է, ՈՒԵՖԱ-ն «Ինտեր»-«Միլան» անավարտ խաղի վերաբերյալ վերջնական որոշումը կայացնելու է այսօր: Բացառված չէ, որ «Ինտերին» զրկեն եվրոգավաթների խաղարկությունների մասնակցությունից: Կիսաեզրափակչի առաջին հանդիպումները կկայանան ապրիլի 26-27-ը, պատասխան խաղերը տեղի կունենան մայիսի 3-4-ը:

Ի դեպ, բուքմեյքերական հանրահայտ William Hill ընկերության կարծիքով, չեմպիոնների լիգայում հաղթելու ամենամեծ հնարավորությունն ունի իտալական «Միլանը» (2,25): «Չելսիի» հաղթելու հնարավորությունները գնահատվում են 2,37 գործակցով: Եթե «Լիվերպուլին» հաջողվի իր պատմության մեջ 5-րդ տիտղոսը նվաճել, ապա նրա հաղթանակի համար խաղադրույքները կավելանան 7 անգամ: «Էյնդհովենի» հաջողությունը գումարը կավելացնի 8,5 անգամ:

16 գոլ մեկ խաղում

Անգլիայի ցածր դիվիզիոնում հանդես եկող «Լինկոլնշիր» ակումբի ֆուտբոլիստներից մեկը «Գրասհոպերսի» հետ խաղում աչքի ընկավ ֆենոմենալ արդյունավետությամբ՝ մրցակցի դարպասը խփելով 16 գնդակ: Այդ հանդիպումն ավարտվել էր 20-0 հաշվով: Ակումբի ղեկավարությունը դիմել է ՖԻՖԱ-ին եւ ՈՒԵՖԱ-ին ռեկորդային այդ ցուցանիշը Գինեսի ռեկորդների գրքում գրանցելու ակնկալությամբ:

Ֆուտբոլասերներին տեղեկացնենք, որ Հայաստանի առաջնություններում մեկ խաղի արդյունավետության ռեկորդը պատկանում է Երեւանի «Արարատի» նախկին խաղացող Վահե Յաղմուրյանին: 1992 թ. նա Սեւանի «Աղթամարի» դարպասն է խփել 8 գնդակ: Այդ խաղն ավարտվել է 18-0 հաշվով՝ հօգուտ «Արարատի»:

Նախագահի երկու թեկնածու

Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահի պաշտոնում առայժմ առաջադրվել են սպորտի վաստակավոր վարպետ, Թբիլիսիի «Դինամոյի» նախկին հարձակվող Վլադիմիր Գուցաեւի եւ Վրաստանի հավաքականի ու «Դինամոյի» նախկին ավագ Գեորգի Նեմսաձեի թեկնածությունները: Նոր նախագահի արտահերթ ընտրությունները կայանալու են հունիսի 10-ին: Թեկնածուների գրանցումը կատարվելու է մինչեւ մայիսի 22-ը:

Բեքհեմն ամենահարուստ մարզիկն է

«Sunday Times» թերթի հրապարակած տվյալների համաձայն, Մադրիդի «Ռեալի» կիսապաշտպան Դեյվիդ Բեքհեմը մինչեւ 30 տարեկան մարզիկների մեջ ամենահարուստն է: Անցյալ տարվա համեմատ նա զգալիորեն ամրապնդել է առաջատարի իր դիրքերը: Բեքհեմի տարեկան աշխատավարձը 5 մլն ֆունտ ստեռլինգ է: Եւս 15 մլն նա ստանում է գովազդային պայմանագրերից:

ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ ըմբիշներն անմասն մնացին պարգեւներից

Վանաձորում ընթացող ըմբշամարտի Եվրոպայի առաջնությունում իրենց մրցավեճն ավարտեցին ազատ ոճի ըմբիշները: Ցավոք, գորգ դուրս եկած մեր 5 ըմբիշներից եւ ոչ մեկին չհաջողվեց դառնալ մրցանակակիր: Մեդալների համար պայքարից դուրս մնացին նաեւ Միհրան Ջաքոյանը (55 կգ), Սուրեն Մարկոսյանը (66 կգ) եւ Էդգար Ենոքյանը (84 կգ):

Մինչեւ 55 կգ քաշային ըմբիշների մրցավեճում լավագույնը մոլդովացի Գենադի Տուլբյան էր, որը ոսկե մեդալի համար վճռորոշ գոտեմարտը շահեց բուլղարացի Ռադոսլավ Վելիկովից: Բրոնզե մրցանակակիրներ դարձան Ալեքսանդր Կոնտոեւը (Ռուսաստան) եւ վրաց ըմբիշ Վիսարիոն Գոչաշվիլին:

Մինչեւ 66 կգ ըմբիշների մրցավեճում Եվրոպայի չեմպիոն հռչակվեց բուլղարացի Սերաֆիմ Բարզակովը՝ հաղթելով ադրբեջանցի Էլման Ասգարովին: Բրոնզե մեդալների արժանացան բելառուս Ալբերտ Բատիրովն ու ուկրաինացի Անդրեյ Ստադնիկը:

Մինչեւ 84 կգ քաշային կարգում ուժեղագույնը ուկրաինացի Տարաս Դանկոն էր: 2-րդ տեղը գրավեց թուրք Սերխաթ Բալջին, իսկ բրոնզե մեդալները նվաճեցին Նաուրուզ Թեմրեզովը (Ռուսաստան) եւ Լազարոս Լոիզիդիսը (Հունաստան):

Գերծանր ըմբիշների մրցավեճում հաջողությունն ուղեկցեց ռուսաստանցի Կուրամագոմեդ Կուրամագոմեդովին, որը եզրափակչում պարտության մատնեց ուկրաինացի Վադիմ Տասոեւին: Բրոնզե մեդալակիրներ դարձան հունգարացի Օտտո Աուբելին եւ հույն Եֆստաթիոս Թոփալիդիսը:

Այժմ Վանաձորում իրենց մրցավեճն են սկսում հունահռոմեական ոճի ըմբիշները: Մեր հավաքականը ներկայացնում են Ռոման Ամոյանը (55 կգ), Ալեքսան Կիրակոսյանը (60 կգ), Վահրամ Հունանյանը (66 կգ), Մովսես Կարապետյանը (74 կգ) եւ Արման Գեղամյանը (84 կգ):

«Մանչեսթր յունայթեդն» ամենաթանկ ակումբն է

«Ֆորբս» ամսագրի տվյալներով, աշխարհի ամենաթանկ ֆուտբոլային ակումբը Անգլիայի «Մանչեսթր յունայթեդն» է: Ակումբի բաժնետոմսերի ընդհանուր արժեքը 1,251 մլրդ դոլար է: Երկրորդ հորիզոնականը զբաղեցնում է Մադրիդի «Ռեալը»՝ 920 մլն դոլար: Իսպանական ակումբին հաջորդում են իտալական «Միլանը» (893 մլն) եւ «Յուվենտուսը» (837 մլն): Լավագույն տասնյակում տեղ զբաղեցրած գերմանական միակ ակումբը՝ «Բավարիան» գնահատվում է 627 մլն դոլար: 6-րդ տեղում «Արսենալն» է (613 մլն): Հաջորդ տեղերը զբաղեցնում են «Ինտերը» (608 մլն), «Չելսին» (449 մլն), «Լիվերպուլը» (441 մլն) եւ «Նյուքասլը» (391 մլն):

Միլերը շրջանցեց Ուեսթին

Բասկետբոլի ազգային ընկերակցության «Ինդիանա Փեյսերս» թիմի բասկետբոլիստ Ռեջի Միլերը բոլոր տարիների լավագույն ռմբարկուների ցուցակում տեղափոխվեց 12-րդ հորիզոնական: «Տորոնտոյի» հետ խաղում նա արդյունավետ նետումների շնորհիվ պրոֆեսիոնալ բասկետբոլիստի իր կենսագրությունում վաստակած միավորների ընդհանուր քանակը հասցրեց 25201-ի եւ շրջանցեց Ջերի Ուեսթին, որի օգտին գրանցված էր 25192 միավոր: 39-ամյա Միլերը 13 անվանակարգերում «Ինդիանա Փեյսերսի» ռեկորդակիրն է եւ մտադիր է մրցաշրջանի վերջում ավարտել ելույթները:

Դոպինգի դեմ պայքարի ծախսերը կավելացվեն

Թեթեւ ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիան ընթացիկ մրցաշրջանում արգելված խթանիչների դեմ պայքարի համար կծախսի 650 հազար դոլար: Դա 143 հազար դոլարով ավելի է, քան ծախսվել է նախորդ տարի: Այս մասին հայտարարել է միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ Իշտվան Դյուլային: Այս տարվա օգոստոսին Հելսինկիում կայանալիք աշխարհի առաջնության ժամանակ ֆեդերացիայի մասնագետները մտադիր են 800 մարզիկներից անալիզներ վերցնել՝ ստուգելու արգելված խթանիչների առկայությունը նրանց օրգանիզմում: Եւս 100 մարզիկներից նախատեսվում է դոպինգ-անալիզներ վերցնել հուլիսին: Ինչպես հայտնի է, Աթենքի օլիմպիական խաղերում 2998 մարզիկներ դոպինգ ստուգման էին ենթարկվել: 74 մարզիկի դոպինգ ստուգումը դրական արդյունք էր տվել:

«Բանկային գաղտնիքի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 3-րդ կետով սահմանված պահանջի համաձայն, ՀՀ կենտրոնական բանկը հրապարակում է 2005 թ-ի մարտի 31-ի դրությամբ ՀՀ առեւտրային բանկերի նկատմամբ 100.000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամը գերազանցող եւ 180 օր ու ավել ժամկետանց պարտավորություններ ունեցող անպարտաճանաչ պարտապանների անվանացանկը

Հ/Հ	ՀՎՀՀ/անձնագրի համար	Անուն/անվանում	Ազգանուն
1	00000104	«Լույս» ՓԲԸ	
2	00006316	«Պրոգրես 1995» ՍՊԸ	
3	00010459	«Նավթամթերք» ԲԲԸ	
4	00021129	«Կոնտինենտալ Գ.Ք.» ՍՊԸ	
5	00066725	«Ռաունդ» ՍՊԸ	
6	00404583	«Մեծ եւ ընկ» ՍՊԸ	
7	00418304	«Էլիտար տուն» ՍՊԸ	
8	00425461	«Գիսավոր» ՍՊԸ	
9	00804325	«Սեւան» ՍՊԸ	
10	00819071	«Մեծ Հայ» ՍՊԸ	
11	00824483	«Անիկա» ՍՊԸ	
12	00825022	«Փյունիկ» ՍՊԸ	
13	00832688	«Ալկոն» ՓԲԸ	
14	00839189	«Նաիրի-2» ՍՊԸ	
15	01218922	«ԱՐԱՔՍ-ԿՈՆՍՏՐԱԿՏ» ՍՊԸ	
16	01504605	«Մելոն» ՓԲԸ	
17	01506952	«Հայէներգո» ՓԲԸ	
18	01523728	«Ատլաս» ՍՊԸ	
19	01526295	«Հոլոգրամ Պլաստիկ» ՍՊԸ	
20	01529354	«Յու. Համբարձումյան եւ ընկերներ» ՍՊԸ	
21	01530155	«Իմպերմոբոր Երեւան» ՍՊԸ	
22	01532909	«Արմենիկում +» ՓԲԸ	
23	01535433	«Գոաաս» ՍՊԸ	
24	01804934	«Լոք» ՓԲԸ	
25	01812492	«Տոմ Կիլիկիո» ՍՊԸ	
26	01817213	«Սկանդի» ՍՊԸ	
27	01823591	«Աննա Եղոյան» ՍՊԸ	
28	01832146	«Պարֆյումլյուքս-Հակոբյան» ՍՊԸ	
29	02200797	«ՐՐՐ» ՍՊԸ	
30	02202235	«Նաիրիտ» ՊԳԱՁ	
31	02212813	«Արմէլ» ԱԿ	
32	02228743	«Նաիրիտ գործարան» ՓԲԸ	
33	02504181	«Վոլդ ընդ բիզնես» ՍՊԸ	
34	02512042	«Տրշին» ՊՓԲԸ	
35	02516696	«Ցայգ» ՍՊԸ	
36	02530327	«Նժույգ» ՍՊԸ	
37	02550959	«Ռունի Թրավել» ՍՊԸ	
38	02805265	«Լենար ՃԵՔ» ՍՊԸ	
39	03000032	«Հրազդանի կաթի գործարան» ԲԲԸ	
40	03008591	«Հրազդանցեմենտ» ՍՊԸ	
41	03302729	«Եղվարդի համակցված կերեր» ՓԲԸ	
42	03501166	«Ունիվերսալշին» ՍՊԸ	
43	03513225	«Նինարի» ՍՊԸ	
44	03803088	«Հայք» ՍՊԸ	
45	04100396	«Արարատի բրդի վերամշակում» ԲԲԸ	
46	04203063	«Ազատի ֆորելային տնտեսություն» ԲԲԸ	
47	04700635	«Ագրինեքս» ՓԲԸ	
48	04713567	«Վեգետա» ՍՊԸ	
49	04713841	«Սերժ եւ ընկերներ» ՍՊԸ	
50	05201101	«Ապարան» ՍՊԸ	
51	05501052	«Հենրիկ» Ա/Ձ	
52	05523035	«Ստարտ Քերգ» ՍՊԸ	
53	05808411	«Լենգրիգ» ՍՊԸ	
54	06903769	«Շինարար» ԱԿ	
55	06919131	«Կոշտ» ՍՊԸ	
56	06921958	«Արախ եւ Կոստան» ՍՊԸ	
57	08400603	«Գեղամա» ԲԲԸ	
58	08800343	«Սոթքի ոսկու հանք» ՊՁ	
59	08901031	«Ռելե» ՓԲԸ	
60	1258340	«Ակորդ-Գոտ»	
61	21600075	ՄԳՊ «Կոփիգ»	
62	444450	«Լյուալ» ՓԲԸ	
63	90015097	«Միկա Ղարաբաղ» ՓԲԸ	
64	box9201	«Գազ Ֆիտերիգ» ԼՏԴ	
65	AE0619670	Ալբերտ	Կարապետյան
66	AA0215050	Աշոտ	Կիրակոսյան
67	AA0262678	Գոհար	Ալեքսանյան
68	AA0280165	Ռոբերտ	Մասումյան
69	AA0280166	Ռուբեն	Ղազարյան
70	AA0302278	Ֆիրդուս	Սարոյան
71	AA0309313	Էդգար	Քեշիշյան
72	AA0309876	Սամվել	Ավագյան
73	AA0357840	Անահիտ	Սինդոյան
74	AA0386166	Կարեն	Արշակյան
75	AA0426665	Արմեն	Աղամալյան
76	AA0488962	Գագիկ	Ստեփանյան
77	AA0522000	Հմայակ	Սարգսյան
78	AB0203218	Արթուր	Թադեւոսյան
79	AB0267169	Բարսեղ	Կանդոյան
80	AB0315232	Վահագ	Ալեքսանյան
81	AB0586348	Էդվարդ	Սարգսյան
82	AB0699588	Սամվել	Հակոբյան ԱՁ
83	AC0242021	Աշոտ	Ղազարյան
84	AC0325569	Գոռ	Դավթյան
85	AC0380562	Վիլյա	Նարինյան
86	AC0482726	Նվեր	Հովակիմյան
87	AC0629501	Սերյոժա	Գրիգորյան
88	AE0374944	Յուրա	Ռուսակով
89	AE0411517	Վահագն	Հովսեփյան
90	AE0429145	Գրիգոր	Պողոսյան
91	AE0645594	Սիմոն	Փանոսյան
92	IXCL652181	Լեոնիկ	Աղաբեկյան

Ծանուցում

«Արմենտելը» տեղեկացնում է

ARMENTEL
ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

Սույն թվականի մայիսի 1-ից գործողության մեջ են մտնում տարածքային նոր կոդերը.

Բնակավայրի անվանումը	Հին կոդը	Նոր կոդը
Երեւանի մարզ		
Երեւան	1	10
Կոտայքի մարզ		
Աբովյան	22	222
Մայակովսկի	22 90	222 90
Կամարիս	22 91	222 91
Բալահովիտ	22 91	222 91
Արամուս	22 93	222 93
Արզնի	22 94	222 94
Պտղնի	22 96	222 96
Գեղաշեն	22 97	222 97
Կոտայք	22 99	222 99
Հրազդան	23	223
Ծաղկաձոր	23	223
Լեռնանիստ	23 91	223 91
Բջնի	23 98	223 98
Չարենցավան	26	226
Ալափարս	26 75	226 75
Արզական	26 72	226 72
Եղվարդ	24	224
Նոր-Հաճն	24	224
Նոր-Գեղի	24	224
Զովունի	24 52	224 52
Պռոշյան	24 53	224 53
Արգել	24 54	224 54
Արմավիրի մարզ		
Էջմիածին	31	231
Զվարթնոց	31	231
Բաղրամյան	31 90	231 90
Վաչե	31 91	231 91
Նորակերտ	31 95	231 95
Ջրառատ	31 98	231 98
Խորոնք	31 99	231 99
Արմավիր	37	237
Հոկտեմբեր	37	237
Մեծամոր	37	237
Բաղրամյան	33	233
Մյասնիկյան	33 74	233 74
Քարակերտ	33 75	233 75
Դալարիկ	33 76	233 76
Արարատի մարզ		
Վեդի	34	234
Արարատ	38	238
Արտաշատ	35	235
Մասիս	36	236
Արագածոտնի մարզ		
Աշտարակ	32	232
Թալին	49 0	249 0
Ապարան	52	252
Ծաղկահովիտ	57 0	257 0
Շիրակի մարզ		
Գյումրի	41	312
Ախուրյան	43 00	243 00
Առափի	43 00	243 00
Կամո	43 00	243 00
Աշոցք	45	245
Ամասիա	46	246
Մարալիկ	42	242
Սառնաղբյուր	42 91	242 91
Շիրակավան	42 93	242 93
Անի-կայարան	42 97	242 97
Արթիկ	44	244
Պեմզաշեն	44	244
Փանիկ	44 92	244 92
Արեւշատ	44 95	244 95
Մեծ Մանթաշ	44 96	244 96
Լոռու մարզ		
Վանաձոր	51	322
Լեռնապատ	51 94	322 94
Մարգահովիտ	51 96	322 96
Փամբակ	51 97	322 93
Եղեգնուտ	51 97	322 95
Ձորագետ	51 97	322 97
Լեռմոնտովո	51 98	322 98
Վահագնի	51 99	322 99
Սպիտակ	55	255
Ալավերդի	53	253
Տաշիր	54	254
Ստեփանավան	56	256
Գեղարքունիքի մարզ		
Սեւան	61	261
Մարտունի	62	262
Գավառ	64	264
Սարուխան	64	264
Վարդենիս	69	269
Ճամբարակ	65	265
Տավուշի մարզ		
Իջեւան	63	263
Բերդ	67	267
Նոյեմբերյան	66	266
Կողբ	66	266
Դիլիջան	68 0	268 0
Վայոց Ձորի մարզ		
Եղեգնաձոր	81	281
Խաչիկ	81 51	281 51
Արփի	81 91	281 91
Աղավնաձոր	81 93	281 93
Արենի	81 94	281 94
Մալիշկա	81 95	281 95
Ելփին	81 97	281 97
Ռինդ	81 98	281 98
Շատին	81 99	281 99
Վայք	82	282
Ջերմուկ	87	287
Սյունիքի մարզ		
Սիսիան	83 0	283 0
Գորիս	84	284
Վերիշեն	84	284
Խնձորեսկ	84 94	284 94
Կապան	85	285
Քաջարան	85	285
Մեղրի	86 0	286 0
Ագարակ	86	286
ԼՂՀ		
Ստեփանակերտ	71	471
Մարտակերտ	74	474
Հադրութ	75	475
Ասկերան	76	476
Շուշի	77	477
Քաշաթաղ	77 32	477 32
Մարտունի	78	478
ԼՂՀ բջջային ցանց	7	97
Բջջային ցանց		
«Արմենտելի» բջջ. ցանց	9	91
Ղ-Տելեկոմ		93 94

Ծառայություններ	Գործող համարների կարգը	Նոր համարների կարգը
Անվճար զանգի ծառայություններ (Free Phone)	800 xxx	800 xx xxx
Բարձր արժեքով ծառայություններ	90x xxx	90x xx xxx

Համարհավաքման կարգ

1. Մարզերից, «Արմենտելի» բջջային ցանցից, ԼՂՀ-ից եւ «Ղ-Տելեկոմից» դեպի Երեւան
0+ 10+ բաժանորդի հեռախոսահամարը
2. Երեւանից, «Արմենտելի» բջջային ցանցից, ԼՂՀ-ից եւ «Ղ-Տելեկոմից» դեպի մարզեր
0 + բնակավայրի կոդը + բաժանորդի հեռախոսահամարը
3. Երեւանից, մարզերից, ԼՂՀ-ից եւ «Ղ-Տելեկոմի» դեպի «Արմենտելի» բջջային ցանց
0 + 91 + բջջային բաժանորդի հեռախոսահամարը «Արմենտելի» բջջային ցանցում բջջայինից դեպի բջջային վեցանիշ համարհավաքման կարգը դադարում է գործել
4. Երեւանից, մարզերից, «Արմենտելի» բջջային ցանցից եւ ԼՂՀ-ից դեպի Ղ-Տելեկոմ
0 + 93 + բաժանորդի հեռախոսահամարը
0 + 94 + բաժանորդի հեռախոսահամարը
5. Երեւանից, մարզերից, «Արմենտելի» բջջային ցանցից եւ «Ղ-Տելեկոմից» դեպի ԼՂՀ-ի ֆիքսված հեռախոսային ցանց
0 + ԼՂՀ բնակավայրի կոդը + բաժանորդի հեռախոսահամարը
6. Երեւանից, մարզերից, «Արմենտելի» բջջային ցանցից եւ «Ղ-Տելեկոմից» դեպի ԼՂՀ-ի բջջային ցանց
0 + 97 + բաժանորդի հեռախոսահամարը
7. Երեւանից, մարզերից, «Արմենտելի» բջջային ցանցից, «Ղ-Տելեկոմից» եւ ԼՂՀ-ից դեպի արտերկիր
00 + երկրի կոդը + բնակավայրի կոդը + բաժանորդի հեռախոսահամարը
8. Արտերկրից դեպի Երեւան, մարզեր, «Արմենտելի» բջջային ցանց, «Ղ-Տելեկոմ», ԼՂՀ ֆիքսված հեռախոսային ցանց եւ ԼՂՀ բջջային ցանց

Երեւան	+ 374 + 10 + բաժանորդի հեռախոսահամարը
Մարզեր	+ 374 + բնակավայրի կոդը + բաժանորդի հեռախոսահամարը
«Արմենտելի» բջջային ցանց	+ 374 + 91 + բջջային բաժանորդի հեռախոսահամարը
«Ղ-Տելեկոմ»	+ 374 + 93 + բջջային բաժանորդի հեռախոսահամարը + 374 + 94 + բջջային բաժանորդի հեռախոսահամարը
ԼՂՀ ֆիքս. հեռ.ցանց	+ 374 + ԼՂՀ բնակավայրի կոդը+բաժանորդի հեռախոսահամարը
ԼՂՀ բջջային ցանց	+ 374 + 97 + բաժանորդի հեռախոսահամարը

Արմենիա տելեֆոն կոմպանի

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ ***ֆինանսական շուկաներում գործառնությունների վարչության դրամական շուկաներում գործառնությունների բաժնի «դիլեր» թափուր աշխատատեղի համար:***

Աշխատանքի նպատակն է՝ դրամավարկային քաղաքականության իրականացումը՝ դրամական գործիքների կիրառմամբ, ՀՀ դրամական եւ արժեթղթերի շուկաների զարգացմանն աջակցելու համար ուսումնասիրությունների եւ վերլուծությունների կատարումը:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն քաղաքացիները, ովքեր ունեն՝

բարձրագույն տնտեսագիտական կրթության դեպքում 2.5 տարվա եւ բարձրագույն ոչ մասնագիտական կրթության դեպքում՝ 3 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ:

- գիտելիքներ հետեւյալ ոլորտներում՝ ֆինանսական շուկաների իմացություն (խորացված), բանկային գործ (խորացված), մակրոէկոնոմիկա (միջանկյալ), հաշվապահություն (միջանկյալ), բանկային օրենսդրական եւ նորմատիվ դաշտի տիրապետում (միջանկյալ), հայերենի կատարյալ իմացություն, ռուսերենի, անգլերենի իմացություն (մասնագիտական գրականությունից օգտվելու, հաղորդակցվելու համար):

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ ապրիլի 21-ը կարող են դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակազմի անձնակազմի կառավարման բաժին՝ ներկայացնելով հետեւյալ փաստաթղթերը.

- դիմում (ձեւը տրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ զետեղված է ՀՀ Կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am)
- ինքնակենսագրություն (ռեզյումե)
- կադրերի հաշվառման անձնական թերթիկ (ձեւը տրվում է ՀՀ Կենտրոնական բանկում եւ զետեղված է ՀՀ Կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am)
- անձնագրի պատճեն
- սոցիալական քարտի պատճեն
- դիպլոմի եւ դիպլոմի միջուկի պատճեններ
- զինգրքույկի պատճեն (արական սեռի ներկայացուցիչների համար)
- աշխատանքային գրքույկի պատճեն
- երկու գունավոր լուսանկար, 3x4 չափսի

Հեռախոսահամարներ՝ 56-14-40 եւ 06-34 (ներքին)

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Հայտարարություն

ARMENTEL
ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

Հարգելի քաղաքացիներ,

«Արմենտել» ՀՁ-ն տեղեկացնում է, որ համաձայն ընկերության բջջային կապի զարգացման ծրագրի, սույն թվականի ապրիլի 18-ից շարունակվում է կանխավճարային բջջային փաթեթների (Easy card-երի) վաճառքը «Արմենտել»-ի բաժանորդային սպասարկման կետերում ըստ ցուցակների: Easy card-եր տրամադրվելու են այն ֆիզիկական անձանց, ովքեր 2004 թ. հունվարի 21-ից հետո «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ ներկայացրել են դիմումներ Easy card-եր ձեռք բերելու համար: Անհրաժեշտ է ներկայացնել՝

- «Արմենտել» ՀՁ-ի տված դիմումի կտրոնը,
- անձնագիր:

Հարգելի բաժանորդներ,

Հաջորդ խմբաքանակի վաճառքի մասին «Արմենտել»-ը կտեղեկացնի լրացուցիչ իր հետագա հայտարարություններով:

Մարզերում դիմում ներկայացրած անձինք կտեղեկացվեն հավելյալ հայտարարություններով, ինչպես նաեւ կանխավճարային բջջային փաթեթ ստանալու համար դիմում ներկայացրած իրավաբանական անձինք կտեղեկացվեն համապատասխանաբար:

Արմենիա տելեֆոն կոմպանի

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է մրցույթ Մեսրոպյան գրերի գյուտի 1600-ամյակի կապակցությամբ Վռամշապուհ արքային և Սահակ Ա Պարթևին նվիրված երկու արծաթե հուշադրամների դիզայնի ընտրության համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել բոլոր ցանկացողները:

Հուշադրամների դիզայնի նկատմամբ հիմնական պահանջներն են.

Հուշադրամներն ունեն նույն չափանիշները՝

- անվանական արժեքը «100 դրամ»
- տրամագիծը 40,0 մմ:

Հուշադրամների վրա պետք է լինի.

- «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ» գրառումը,
- թողարկման տարեթիվը՝ «2005»
- անվանական արժեքը՝ «100 դրամ» մակագրությունը

Գրառումները կարող են լինել հայերեն և անգլերեն լեզուներով:

Մրցութային առաջարկությունները ներկայացվում են յուրաքանչյուր հուշադրամի երկու երեսների ուռվագծերի տեսքով, A4 չափսի թղթի վրա երկու տարբերակներով (երկու չափով)՝ 40,0 մմ և 100,0 մմ: Նույն թղթի վրա նշվում է հեղինակի կոդը՝ տառերի կամ թվերի որևէ կապակցություն, առանց նշելու անունը և ազգանունը: Հեղինակի անունը, ազգանունը, հասցեն, հեռախոսի համարը և կոդը նշվում են առանձին թղթի վրա, որը փակ ծրարով կցվում է հուշադրամների ուռվագծերին: Հուշադրամների ուռվագծերը և նշված փակ ծրարը ներկայացվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ մեկ ընդհանուր փակ ծրարով, որի վրա նշվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հասցեն, «Հուշադրամի դիզայնի ընտրության մրցութային հանձնաժողովին» և «Չբացել մինչև 2005թ. մայիսի 15-ը, ժ. 12:00 » գրառումները:

Մրցութային ընտրությունը կատարվում է յուրաքանչյուր հուշադրամի համար առանձին և հնարավոր է, որ լավագույն ճանաչված հուշադրամների ուռվագծերը կատարված լինեն տարբեր հեղինակների կողմից: Լավագույն ճանաչված յուրաքանչյուր հուշադրամի մեկ կողմի ուռվագծի համար սահմանվում է մրցանակային գումար 75.000 դրամ:

Մրցութային առաջարկությունները ընդունվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում, Վազգեն Սարգսյանի 6 հասցեով, մինչև 2005 թ. մայիսի 15-ը, ժամը 12:00:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-16-55 հեռախոսահամարով:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 14. 04. 2005 Գինը՝ 100 դրամ